

DOMOLJUB

Izba ja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 21.

V Ljubljani, dne 21. maja 1908.

Leto XXI.

Še o živinskih cenah.

Živinske cene, ki smo o njih napisali zadnji članek, so ena najvažnejših reči za našega kmeta. Naši bravci so nam hvaležni za to in prepričali smo se, da srčno žele, naj bi se o ti zadevi še večkrat pisalo. Mi gremo še dalje in pravimo: po shodih in pri predavanjih po izobraževalnih društvih, pri sejah »Kmečkih zvez« in v medsebojnih kmečkih pogovorih se mora obdelovati vprašanje živinskih cen tolikrat in tako dolgo, da bo najpriprostejši mož razumel, kako je s to stvarjo. Nekaj stvari, ki jih zadnjič nismo omenili, naj danes dostavimo:

1. Srbska meja je zaprta in vendar gre cena živini navzdol. Dokler je bila odprta, se je cena polagoma dvigala; zdaj pa za kmeta od junija lanskega leta redno pada. Ne pride nam na misel, da ne bi priznavali škode, ki jo je imel naš kmet od odprtih srbskih mej, toda mnogo večjo škodo ima odtod, ker je živinska kupčija v velikem samo v rokah velikih bogatinov.

2. Če gledamo, kako se izpreminjajo cene, opazimo to-le: Cene so vedno tri, štiri, časih tudi pet tednov nizke, potem se pa naenkrat vzdignejo, prihodnji teden pa že padejo zopet zelo nizko. Redkokdaj se visoka cena drži dva tedna. Iz tega se jasno vidi, da je to umetno narejeno. Veliki prekupci poskrbe, da se par tednov nane živine preveč na dunajski trg; s tem potlačijo ceno navzdol. Ob nizkih cenah nakupijo živine, potem jo pa na prihodnjem trgu drago prodajo. Niso redki slučajji, da veliki judovski prekupec, ki postavi naenkrat po 500 in še več volov na trg, na en mah spravi v žep 30.000 in še več kron.

3. Zadnjič smo že povedali, da se v naši državi (pri nas in na Ogrskem) po jav-

nih zapiskih pobije krog dva milijona 200 tisoč govedi. Rekli smo tudi, da se najmanj toliko živine pobije, ne da bi se pregledala po živinozdravniki in izven javnih klavnice. Na našo državno polovico pride uradno znanih pobitih govedi na leto nad poldrug milijon. Vseh lahko računamo tri milijone. Povprek smemo reči, da pride na eno goved teže 300 kil. Torej imamo 900 milijonov kil. Samo po ujetnem izpreminjanju cen, z gotovostjo lahko rečemo, spravijo čistega dobička veliki živinski prekupci po tri vinarje pri kilu. To zneso v naši državni polovici 27 milijonov K. Sem seveda ne štejemo tega, kar se mora plačati mešetarjem, agentom za njihov trud; tudi ne prevoznine in drugih stroškov. Ta denar spravi veliki kapitalist v svoj žep na škodo kmetovo, ki ga potem meščan in delavec povrhu še zmerja, da je oderuh in mu očita visoke cene za meso.

4. Dne 20. oktobra 1906 je na Dunaju zborovala pod predsedstvom poljedelskega ministra posebna komisija o tem, kako bi se trgovina z živino primerno in pošteno uredila. Sklenilo se je zahtevati od vlade, da se vožnje cene za živino in meso na železnicah znižajo, in da se vožnji čas skrajša. Zdaj delajo z živino po železnicah prepočasi. To je seveda potrebno, če hočemo, da se osnujejo krepke kmečke zadruge za prodajo živine. Take zadruge je vlada takrat in kasneje že večkrat pripočala, ter izjavila, da jih bo na vso moč podpirala. Druge poti ni. Prodaja živine se mora izviti iz rok spekulantov in dati v roke tistemu, ki je edini za to upravičen, namreč kmetu.

5. Splošno se že priznava, in celo v prestolnem govoru leta 1907, ko se je pričel državni zbor, je obljubil cesar, da bo država premogokope odkupila iz rok zasebnih lastnikov. Premog rabijo namreč vsi; ljudstvo za kurjavo; veliki obrt in železnice za razne stroje. Zato ne sme biti

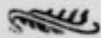
premog spekulacijsko blago, ki ob njem kapitalisti delajo ogromne dobičke na škodo vseh. Kaj je pa z mesom? Ali ne rabijo tudi mesa vsi? Ali je torej pravično, če se prepusti prodaja živine bogatim spekulantom? Vsled tega je treba v tem oziru odločnih korakov. Živinorejca se ne da podržaviti, kakor premogokopi; da se pa povzdigniti in s skupnim delom je mogoče živinorejce organizovati, da bodo sami prodajali živino, sami skrbeli za to, da mesta dobe dovolj mesa. Kmetu se bo potem izplačala živinoreja in tudi meščan in delavec bo dobival razmerno cenejše meso nego danes.

6. Kaj sodimo o srbski meji in kaj zahtevamo, smo že jasno povedali pred nekaj tedni v posebnem članku. To vprašanje pa ne sme odvrniti naših oči od največjih sovražnikov naših živinorejcev, namreč od prekupcev. Izkušnje zadnjega časa so natančno izkazale, da vključ v zaprti srbski meji potiskajo prekupci ceno navzdol, kakor jim kaže. Srbska nevarnost je mnogo manjša, nego prekupčeva. Po novi pogodbi bi prišlo manj nego 1 odstotek živine, ki jo pobijemo pri nas, iz Srbije, in še te samo zaklane, pa z mnogo večjo carino nego prej. Po stari pogodbi se je plačalo za vola carine 9 K 52 h; po novi bo od 100 kil treba plačati 9 K 40 h; to pomenja za vola, ki ima 500 kil 47 K proti prejšnjim 9 K 52 h. Carina je torej petkrat večja. Pri prašičih se je plačalo prej za 150 kil 3 K 57 h carine, po novi pogodbi bi se moralo plačati 15 K; za 200 kil prej 3 K 57 h; zdaj 22 K. Potemtakem se je carina skoraj zvišala šest- do sedemkrat. Poleg tega bodo naši živinozdravniki vsako žival na Srbskem preiskali in če se pokaže le najmanjša bolezen, se dovoz lahko prepove. Kakor so danes cene, se Srbom ne bo izplačalo voziti meso na Dunaj; prišlo bi jim predrago. Koncem marca letošnjega leta so se v Belgradu voli prodajali po 47-78 h

za kilo; prašiči pa po 70-22 h. Če se prišeteje prevoznina, carina in drugi stroški in se računa sedanja cena mesa na Dunaju, bi imel Srb pri vsaki kili 9-43 h izgube, ko bi goveje meso prodajal na Dunaj; pri prašičih bi zaslužil 6-65 h pri kili.

Povedali smo tudi to, da si vsak lahko izračuna, kakšnega pomena je nova pogodba s Srbijo za naše živinorejce. Vkljub temu morajo seveda kmetje in poslanci pazno čuvati, da se varujejo koristi živinorejcev. Nevarno bi bilo, ko bi se srbska pogodba kar kratkoma odobrila, ker bi potem dobili fabrikantle novo moč in bi se pri drugih pogodbah na kmetovo škodo okoristili.

Kmet mora pokazati, da ne pusti pometati s seboj ne vladi, ne kapitalistom in prekupcem.

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

Povišanje domobranskih vojaških novincev.

Ministr. predsedniku se je končno posrečilo dobiti za svoj predlog glede povišanja domobranskih vojaških novincev dve tretjini vseh poslancev. Komaj je šlo. Za nujnost je glasovalo 280 proti 136 poslancev. Dv tretjinska večina je bila torej jako neznatna. Še trije poslanci naj bi se bili zmazali iz zbornice ali pa dva več glasovala proti nujnosti, pa bi imeli vladno krizo. — Sedaj ko je dobila vlada zadostno večino za nujnost predloga, dobi seveda tudi naravno večino za predlog sam. — S tem je toliko kakor gotovo, da pridejo v veljavo one vojaške izpremembe, kakor smo jih omenjali zadnjič in prej.

Naši poslanci za ljudstvo.

Dr. Krek je vložil nujni predlog za po toči oškodovane prebivalce v Blagovici, dr. Fon pa za po toči poškodovane prebivalce v goriški okolici. — Dr. Korošec je zahteval, da vlada pri nas bolj pospešuje umetnost. Te podpore pa, ki jih bo vlada v ta namen dala, naj se razdele tako, da bomo tudi manjši narodi, kakor smo Slovenci, od tega kaj dobili. Govori dalje za podpore slovenskim umetnikom, predlaga podporo prvi slovenski umetniški šoli akademskih slikarjev v Ljubljani.

Novi vladni zakonski načrti.

Ministrstva izdelujejo sedaj sledeče velike vladne zakonske načrte: 1.) o starostnem in onemoglostnem zavarovanju; 2.) o spremembi hišnega davka, 3.) o finančnem načrtu z ozirom na vodne zgradbe in o novem davku na žganje. — Načrt o preosnovi hišno-najemniškega davka predloži finančni minister že junija meseca. Iz povišanega davka na žganje se pokrije primanjkljaj pri hišnem davku, pri davku na sladkor in se pokrije del izdatkov za izboljšanje deželnih financ. Dežele dobe 30 milijonov kron iz davka na žganje za izboljšanje denarnega stanja.

Vojakom in častnikom prepovedano petje protinarodnih in protiverskih pesmi.

Klofač se je pritožil v zadnji razpravi o povišanju vojaških novincev, da je prepeval v častniških družbah poročnik Semenetz v Kraljevem Gradcu in Terezimu Čehe zasramujoče pesmi. Semenetz je zdaj premeščen. Vojaška oblast je pa prepovedala vojakom in častnikom prepevanje pesmi, ki žalijo narodni ali pa verski čut.

Vojaški dopusti ob žetvi.

Minister za deželno brambo Georgi je obvestil poslance, da se v najkrajšem času objavi odlok o vojaških dopustih ob žetvi. — Razločevati se pa mora med vojaki, ki se izkažejo kot družinski preživitelji in med onimi, ki tega ne morejo. Prvi se za bilježijo in se morajo pri svojih poveljstvih oglasiti za dopust. Drugi pa, ki žele dopust ob žetvi, morajo zanj prositi pri svojem polkovnem poveljništvu. Dopust se podeli za tri tedne.

AVSTRIJSKO DIJAŠTVO IN PROTI-VERSKO GIBANJE.

Znano je, kaj je storil znani Wahrmund: Kot profesor cerkvenega prava je najpodlejšje govoril in pisal o vsem, kar je pravemu kristjanu svetega. Takrat se je vlada z vsemi silami potegnila za tega podlega prepisača, češ, da mora čuvati »svobodno znanost«. — Vstali so pa pošteni tirolski kmetje in žugali vladi z najskrajnejšimi sredstvi, če ne odstrani Wahrunda iz inomoškega vseučilišča. Akademski senat se je tega prestrašil in izjavil, da bo Wahrmund odpoklican. — Sedaj pa so vstali inomoški svobodomiselní dijaki, protestirali pri rektorju proti temu odloku in pozvali celo nemške svobodomiselné politične stranke, naj proti temu nastopijo. Pa še več. Dijaki so z vsemi silami pričeli na to delovati, da se proglašajo splošni štrajk po vseh avstrijskih vseučiliščih.

Namen temu štrajku je, odvrniti vlado od tega, da bi enakopravnost katoliških dijaških društev dejansko izvedla. Vendar celo svobodomiselní krogi se za tak štrajk nič kaj ne ogrevajo. Celó Masařyk ga je odsvetoval, ker bi se z njim omajalo stališče liberalnega naučnega ministra Marcheta. Na Dunaju tudi med dijaštvom za stavko ni mnogo razpoloženja in skoro gotovo se vsled tega namera nemško-liberalnega dijaštva ne izvrši.

Kako so liberalni dijaki na Dunaju res svobodomiselní, so pokazali v soboto. Svobodomiselní dijaki vseh narodnosti so napadli katoliške dijake, ko so zapuščali vseučilišče v svojih društvenih barvah. Katoliške dijake so zasledovali, žvižgali jim, nanje pljuvali ter jim peli sramotilne pesmi. Nekaj jih je bilo pretepenih in bati se je bilo, da pride še do hujših spopadov. Svobodomiselní dijaki so katoliške dijake uprav oblegali; rešila jih je šele policija.

Nekaj podobnega se je zgodilo v Gradcu. Neki katoliški dijak bi bil moral biti promoviran za doktorja; z njim je prišlo tudi več kmetov. Svobodomiselní dijaki pa so jim zastavili pot. Nastal je strahovit pretep s palicami. Več oseb je bilo

ranjenih. Policija je potegnila sablje in je tudi več oseb ranila. Kmetje so predrzne svobodomiselné strašno nabili. Dobili so, kar so iskali. — Tudi po drugih avstrijskih vseučiliščih svobodomiselní kar besne proti katoliškemu dijaštvu. In to vse za to, ker katoličan ne puste, da bi učil cerkveno pravo mož, kakor je Wahrmund, ki smeši cerkev, vero, vsako krščansko resnico in cerkveno napravo — za nas pa naj bo ta surov nastop svobodomiselnega dijaštva nauk, da moremo le v krepkih katoliških organizacijah napraviti dosti močni jez brezverstvu in takemu nesvobodomiselnemu svobodomiselnstvu.

OBISK NEMŠKIH VLADARJEV NA DUNAJU.

Nemški listi pišejo, da je napravil obisk nemških vladarjev na Dunaju tudi na političke kroge najboljši vtis. Obisk ostane v spominu narodom obeh cesarstev. Sestanek je na novo ojačil zvezo med Nemčijo in Avstro-Ogrsko, kot zagotovilo nadaljnjega miru. Govora cesarja Franca Jožefa in cesarja Viljema je izpopolnil brzojavni pozdrav italijanskega kralja Viktorja Emanuela. — Ta dan je zagotovil nadaljni obstoj mirovne zveze med Nemčijo, Avstro-Ogrsko in — Italijo. — Vsaj nemški listi tako trdijo.

HRVAŠČINA — NOTRANJI URADNI JEZIK V DALMACIJI.

Novi jezikovni zakon za Dalmacijo je že izdelan in se je že od namestništva predložil osrednji vladi v potrjenje. Ker je načrt izdelan v sporazumu z vlado, se za potrjenje ni bati. V glavnem določa načrt, da je v vseh uradih po celi Dalmaciji notranji uradni jezik hrvaščina. Kar se italijanščine tiče, se bodo italijanske vloge reševale v italijanskem jeziku, drugih koncesij Italijani ne dobe nobenih. V nemškem jeziku se bo uradovalo le z osrednjo vlado.

SESTANEK DALMATINSKIH ŽUPANOV.

Te dni je bil v Splitu shod županov iz 36 občin srednje Dalmacije. Sklical ga je bil splitski župan dr. Mihajlovič. Sklenili so soglasno, da se predloži min. preds. predstavo, ki se bavi z vprašanjem službenega jezika državnih oblasti, izdelanja regulacijskega načrta in z raznimi potrebami glede boja proti trtni uši, pomorstva, železnice itd. Sprejeli so resolucijo, ki naglašá solidarnost z brati v banovini; za pomoč dijakom zagrebškega vseučilišča nabralo se je nad 4000 kron.

BOLGARSKA KNEŽJA DVOJICA

se po volitvah v sobranje meseca junija t. l. poda v Petrograd. Kakor javljajo iz Berolina, poseti o tej priliki knežja dvojica tudi Berlin.

PROTIDVOBOJNA ZVEZA

je v petek zvečer na občnem zboru sklenila ostro resolucijo proti vojaškim obla-

stem, ki silijo k dvoboju, oziroma obsodijo častnike, ki se nečejo dvobojevati. Zveza pozivlja poslance, da predno dovolijo izdatke za vojno ministrstvo, zahtevajo z vso odločnostjo izpremembo častnosodnih določil. Navzoči so bili člani iz najvišjih krogov. Zveza šteje 1100 članov, ženski oddelek 7000.

ITALIJA SE OBOROŽUJE.

Benetke so v vseh velikih vojskah, ki so se odigravale na italijanskih tleh, igrale važno vlogo, čeprav zmanjšujejo njihovo vrednost kot vojno pristanišče ozki doplovi in peščeni zasipi ob zahodni jadranski obali. Vzlic temu bi Benetke v slučaju vojske bile vsled svoje zemljepisne lege izvrstna trdnjava, ker bi od kopne strani tvorile močno postojanko ob boku sovražnika, ki bi prodiral čez Adižo. Vrhutega bi se od tu zalagala armada z živili. Benetke so tudi kakor nalašč za veliko garnizijo. Italijanska vlada se je zato v zadnjem času odločila, da modernizira kopne in pomorske utrdbe okoli Benetk. Za letos je v to svrhu dovoljenih 13 milijonov lir.

Vojaška komisija je tudi odobrila načrte italijanskega generalnega štaba v obrambo zgornjeitalijanskih pokrajin Vičence, Beluna in Vidma, kjer zgrade nove železniške proge.

Ravnokar se tudi govori v italijanskem državnem zboru, kako zboljšati italijansko vojaštvo. Najprej bo parlament dovolil pomnožitev vojaških novincev. Vojaški komisiji se bode dovolilo 300 milijonov lir v različne vojaške svrhe, zlasti za topništvo in utrjevanje severozahodne meje proti Avstriji. — Na ladjedelnici v Muggianu se grade nove podmorske ladje čisto posebne vrste. Dolge bodo 43, široke 4, visoke tri metre. Posadka na njih bo obstajala iz 1 častnika in 14 mož. Če jih primerjamo z avstrijskimi podmorskimi čolni, so nove italijanske boljše. Dve od njih bodo stacionirane v Benetkah, druge v Jakinu.

Tako se na eni strani ne more nikoli dosti povdarjati, kako veliko prijateljstvo obstoja med Avstrijo in Italijo, — če pa gledamo italijanske priprave, pa moramo vendar računati tudi z nasprotno možnostjo.

Izobrazbi.

Črtice iz zgodovine slovenskega slovstva.

Cojzov krog.

(Dalje.)

II.

Baron Cojz je imel na Gorenjskem blizu Bohinja bogate rudnike. Ko si je pridobil veliko premoženje, je dobil neozdravno bolezen; postal je hrom. Tako je iskal utelje v književnem delovanju. Zbiral je stare rokopise, proučeval domačo zgodovino in vadal mlade može v pisateljevanju. Na njegov opomin in po njegovem načrtu je izdal Vodnik za leto 1795, 1796, 1797 »Veliko pratiko«. Vsebina teh pratik obsega koledarski del, pesmi in različne kratkočasne in poučne sestavke. Leta 1797 osnuje Vodnik po Cojzovem načrtu prvi sloven-

ski časopis: »Ljubljanske novice od vseh krajev celega sveta.« Izhajale so prvi dve leti po dvakrat na teden, drugi dve leti pa le po enkrat. Ker jih Slovenci niso mnogo podpirali, je prvi slovenski časopis po štiriletnem obstanku nehal izhajati in šele čez dolgo, leta 1843, so Slovenci dobili drug svoj časopis »Novice« pod Bleiweisovim uredništvom.

Vodnik je v »Pratiki« in v »Ljubljanskih novicah« napisal mnogo pesmic v domačem duhu in jeziku. Zdaj mu je bila jasna pot, katero mora hoditi pravi pesnik. Že Cojz je zbiral narodne pesmice in tako je jel zdaj Vodnik spoznavati iz njih pravi domači duh, od katerega morajo biti tudi pesmi umetnega pesnika prešinjene, ako hoče, da bodo pognale prave korenine med narodom, mu blažile um in srce ter ga navajale na vse lepo in dobro. Tako je Vodnik pravi začetnik našega umetnega pesništva; njegovo pot so hodili vsi naši pravi pesniki.

Kakor je pesništvo Vodnik prenovil na podlagi narodnih pesmi, tako so jeli tedaj tudi slovenščino likati na podlagi narodne govornice. V tem oziru gre velika zasluga drugim trem članom Cojzovega kroga.

Matevž Ravnikar, krog dvajset let mlajši od Vodnika, je bil mloster v prozi, to je v nevezani besedi. Kot takega se je pokazal v svojih »Zgodbah sv. pisma za stare in mlade ljudi«, katere je priredil po neki nemški knjigi. On je prekosil najboljšo do tedaj pisano slovensko knjigo, Japljeve »Zgodbe sv. pisma«.

Njemu je bila odločena tudi najbolj sijajna bodočnost med vsemi štirimi. Tedaj je poučeval v ljubljanskem bogoslovju, kasneje pa je postal tržaški škof ter mnogo storil za blagor svojega naroda.

Slovničarja tega kroga sta pa bila Kopitar in Metelko. Onadva sta našla v narodnem jeziku skrita pravila, na podlagi katerih je treba pisati čisto slovenščino.

Kopitar je izdal leta 1808 do tedaj najboljšo slovensko slovnico. V njej je tudi najboljše napisana zgodovina dosedanje slovenske književnosti.

Dozdaj so Slovenci večinoma pisali v bohoričici, to je črkopis, ki ga je napravil še Bohorič v protestantovski dobi.

Ker pa ni imela bohoričica dovolj znamenj za vse slovenske glasove, so se slovenski učenjaki zbrali k posvetovanju na Dunaju, kako izboljšati slovenski črkopis. Bili so med temi Kopitar, Ravnikar in Metelko. Ker se pa niso mogli zediniti, je Metelko, član Cojzovega kroga, izdal leta 1825 slovensko slovnico, ki je bila zopet korak naprej v našem jezikoslovju. Knjiga je bila pisana v novem izboljšanem črkopisu, ki se imenuje metelčica.

Ker smo pri slovnica, omenimo še Danjka, ki je deloval na Štajerskem in sestavil novo abecedo leta 1824, ki se zove po njem danjčica. Tako smo imeli Slovenci tri črkopise, katerih vsak je imel svoj krog pisateljev. Vsi so se trdovratno držali svoje abecede in tako se je vnela takozvana abecedna vojska, o kateri bomo govorili pri Prešernu, ker je v njegovi dobi dosegla vrhunec.

Vodnik je imel sedaj prilike dovolj, da se dobro seznanil s pravili slovenskega jezika. Ker je postal učitelj na gimnaziji, se je tudi on jel pečati s spisovanjem svoje slovenske slovnice in slovarja, ki bi služil posebno mlademu naraščaju v šolah. Toda zaradi preobilih poslov ni mogel izlepa izvršiti svoje namere.

Kot profesor starih jezikov se je zopet navdušil za lepoto latinskih in grških pesnikov, kakor svoje dni, ko je sam obiskoval kot navdušen mladenič gimnazijo in se divil njihovi krasoti. Zlasti Anakreontove pesmi so vplivale na Vodnika. Anakreont je živel okrog leta 500 pred Kristusom; njegove vesele pesmi so posvečene vinu in ljubezni.

Mnogo takih pesmi je priobčil Vodnik v svoji zbirki »Pesmi za poskušnjo«, ki jo je izdal l. 1806. To je prva zbirka izdanih njegovih pesmi. Zdaj je v polni meri uresničil Cojzovo naročilo iz l. 1795.: Vse kar pride iz vašega peresa, mora biti v narodnem duhu in za narod pisano. Vodnikovo pravilo, ki se ga je držal, je bilo:

»Kar mat' me učila
Me mika zapet
Kar starka zložila
Jo lično posnet.

Iz te kitice spoznamo tudi pevsko mero, v kateri je navadno pel Vodnik. Misli je, da je to narodna mera, da jo je narod izumil za svoje pesmi. Toda ona je nemškega izvora, kakor se je pozneje izkazala. — No, Vodnikovemu veselemu značaju se je ta poskočna mera jako prilegla.

V tej zbirki je mnogo prejšnjih pesmi popravljenih in na novo izdanih, kajti Vodnik se je jako trudil, da pove svoje misli v dovršeni, lepi obliki. Kako je skrbel za lepo obliko svojih pesmi, je sam povedal:

Naj pesem umetna,
Naj merjena bo,
Nikdar ni prijetna,
Ak' žali uho.

Tu so se Francozi čimdalje bolj bližali našim deželam. — Že l. 1790. je na Francoskem nastala revolucija. Umorili so kralja in razdrli vse dosedanje zastarele zakone. Enakost, bratstvo, svoboda, to so bile besede, ki so plamtele v vsakem srcu in katerih glas se je razširil po vsej Evropi. Tako tudi ni samo slučaj, da se je jel konec 18. stoletja tudi slovenski duh gibati.

Zlasti narodnostna misel se je jela takrat mogočno razvijati. Ljudje istega jezika so se jeli čutiti kot nekaj skupnega. Ravno isti čas se je pojavila nova struja v slovstvu, romantika, ki je posebno povdarjala narodnost. Zbirali so narodne pesmi, vraže, pravljice, sploh preiskovali krepki narodni jezik in tako hoteli prenoviti in pomladiti slovstvo. Izobraženi Žiga Cojz je bil pri nas, Slovencih, živahen odmev tega nadepolnega gibanja.

Tu pridere Napoleon, ki se je bil sredi velikih homatij v Parizu polastil vrhovne oblasti in podjarmil deželo za deželo. Tlačeni narodi so se še bolj navezali sami nase, ker so videli, da jim okorele države ne morejo pomagati. Navdušeni pesniki so zlagali domobranske pesmi, ki so jih podvžigale k boju.

Avstrijska vlada je to dobro izprevi-dela in še sama krepila to gibanje. Tudi Vodniku v Ljubljani so naročili, kot slovenskemu pesniku, naj zloži nekaj navdušenih pesmi. Vodnik je res napisal celo zbirko. Pesmi za brambovce 1809, ter jih poslal s primernim predgovorom med Slovence. — Iz tega časa je ona znana pesem:

Presvetli cesar vabi nas
Na domovine bran;
Grmi že mesto, trg in vas
K banderu ven na plan.

Toda Francozi so se polastili l. 1809 vseh slovenskih dežel ter ustanovili iz njih kraljestvo Ilirijo. — Njihova vlada pa je bila jako mila in Slovenci so se še radi spominjali Francozov po njihovem odhodu iz naših krajev.

Več o tem pa smo že govorili v posebnem članku v »Domoljubu«.

Vodnik je bil postavljen za ravnatelja gimnazije in za nadzornika začetnih šol. — Takoj je začel pridno pisovati šolske knjige, ko je videl, da zasije lepša doba našemu jeziku. V tem času je izdal slovensko in francosko slovnico. V slovenski slovnici je priobčil tudi znamenito pesem »Ilirija oživljena«.

V tej pesmi se zamisli pesnik v starodavno preteklost slovenskega rodu, da so Slovenci ali Ilirci stanovali od prvih časov na naši zemlji in strahovali mogočne Rimljane, Orke in Germane:

»Od perviga tukaj
Stanuje moj rod,
Če vé kdo za druga
Naj reče od kod.«

Toda Ilirija ali Slovenija je po slavni preteklosti zaspala in zdaj jo je vzbudil Napoleon, ko je vstvaril ilirsko kraljestvo:

Napoleon reče
Ilirija vstan'
Vstaja, izdiha:
Kdo kliče na dan.

Vodnik je ves navdušen ob tem prerojenju ter veselo napoveduje lepšo dobo:

Duh stopa v Slovence
Napoleonov,
En zarod poganja
Prerojen, ves nov!

Naglašča se torej pri Vodniku izmišljena, slavna preteklost, da se zbudi v narodu večji ponos. Vodnik tudi ni mogel vedeti mnogo o zgodovini Slovencev, ker tedaj še ni bila dovolj preiskana. Slovenci so prišli namreč šele krog leta 600 (med l. 568—593) v naše kraje. Prejšnji prebivalci Ilirci pa niso bili našega rodu.

Toda Vodniku je njegovo navdušenje za Ilirijo in Napoleona rodilo mnogo bridkosti, ko so se Avstrijci zopet vrnili v naše kraje.

Toda, saj je videl, da se njegovi upi uresničujejo. Zbudili so se delavci in slovenski narod se je jel probujati.

Po Cojzovem, Kopitarjevem in Ravnikarjevem prizadevanju se je leta 1817 v bogoslovju začelo predavati slovensščino. Prvi profesor je bil Metelko.

Na Koroškem je Urban Jarnik svojim sorojakom zlagal lepe pesmice ali pa jim podajal poučne knjige. Kakor Cojzov krog kranjsko, tako je on proučeval koroško zgodovino.

Na Goriškem pa je Valentin Stanič nabiral narodne pesmi ali jih je pa sam zlagal za mladino. Razširjal je zlasti slovensko berilo med narodom. Bil je tudi velik prijatelj narave ter sam spisal mnogo potopisov o najlepših naših krajih.

Tako je Vodnikovo seme šlo v rodovitni klas in lažje je prenašal breme trde usode. Zaradi njegove naklonjenosti nasproti Napoleonu je prišel ob službo ter dobival le po 200 goldinarjev na leto. Na stare dni se je začel zopet pečati s starimi izkopaninami, dokler ga ni l. 1819., 63 let starega zadel mrtvoud.

Pokopan je bil v Ljubljani poleg svojega prijatelja Linharta. Kasneje je dobil lep nagrobni kamen, na katerem je zapisan njegov lastni testament:

Ne hčere ne sina
Po meni ne bo.
Dovolj je spomina
Me pesmi pojo.

Listek.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV).

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

I. DEL. Prva knjiga.

(Dalje.)

Četrto poglavje.

Prepir pred tempeljskimi vrati.

Ob prvem jutranjem svitu je stotnik Lucij zopet sedel na konju. Jezdil je v spremstvu nekaterih vojakov proti gorskega prelazu, čez katerega je peljala pot v Jeruzalem, oddaljen okoli petnajst stadijev.*) Še enkrat se je ozrl proti lepemu poslopju, kamor je pred nekaj urami peljal Sadoka in njegovo hčer. Zdaj podnevi se mu je zdela domačija še veliko lepša, kakor ponoči; posebno je občudoval velike, skrbno negovane vrtove z lepimi utami in nasadi, kakoršnih doslej še ni videl v Palestini. Pred poslopjem je obstal in poslušal; vse je bilo še tiho.

»Seve,« je premišljal jezdec, »po taki noči ni pričakovati, da bi bila dekle že pokonci. Naj ji sladki bóg spanja še dolgo zapira oči in ji s sladkimi sanjami prežene žalost zavoljo očeta in brata. Bog ve, se-li méne kaj spominja v svojih sanjah?«

Ko se je Lucij zavedel te misli, jo je skušal izbiti iz glave. »Eh, neumnost!« si je rekel in napel konju vajeti. »Lucij, kaj ti hoče hčerka tega zaničevanega ljudstva kot žena? Samo ovirala bi te na poti do vojne slave in visokih časti. Najprvo tribun, nato poslanik, potem morda, če mi bo

* 15 stadijev = 3 kilometre.

naklonjena boginja vojske, slaven zmagovalec-triumfator! In takrat pride čas, da si poiščem med najbogatejšimi in najlepšimi Rimljankami nevesto. In vendar, ta mala judinja, tako podobna moji sestri Luciji, bi bilo tudi sposobna, da vname rimskemu stotniku srce. Pazi se, Lucij!«

Tako je govoril stotnik Lucij samemu sebi. Med tem je opazil onkraj meje vrtnarja, ki je na vse zgodaj kopal gredice. Rad bi stotnik kaj natančnejšega poizvedel o teh ljudeh, ki so s tako ljubeznijo in veseljem vsprejeli ranjenca v hišo. Zato je zaklical možu:

»Hej! Tvojemu gospodarju je ime Evzebij, ali ne?«

»Tako je ime oskrbniku,« odvrne delavec, pozdravi in urno obrača lopato.

»Evzebij je torej samo oskrbnik posestva, kakoršnega še nisem videl v tej deželi. Kdo pa je gospodar?«

»Posestvo je pred tridesetimi leti bilo lastnina nekega Lazarja in njegovih dveh sester. Ko bi ne bil tujec, bi bil že slišal o čudovitem dogodku, ki se je takrat izvršil in je o njem govorila cela dežela. Ali res nisi nikdar slišal o Lazarju, ki je vstal od mrtvih potem, ko je že štiri dni ležal v grobu?«

»Svoje judovske čenče pripovedui drugim ljudem!« zakliče stotnik s smehom na ustnih. »Nimam časa, da bi te poslušal. Tudi te nisem vprašal, čegavo je bilo to posestvo pred tridesetimi leti, ampak čigavo je zdaj.«

»Tega ti ne morem povedati, gospod. Oskrbnik me je najel in od njega dobivam plačilo. Za drugo se ne brigam.«

Po teh besedah je vrtnar zopet zgrabil lopato in pričel rahljati prst.

Stotnik je s svojimi tovariši vzpodbodel konje in prijezdil kmalu na prelaz med Oljsko goro in goro pohujšanja. Prišedši na kraj, kjer zavije pot na desno proti Kedronski dolini, je zagledal naenkrat mesto Jeruzalem pred seboj. Stotnik je obstal s svojim konjem in glasen vzklik začudenja se mu je izvil iz prsi.

Na skalnih stenah, ob prepadih doline se je dvigalo pred njim mogočno obzidje templja z visokimi stolpi. Nad njimi so se visoko v nebo vzpenjali beli, marmornati zidovi, ki so obdajali notranje dvore, visoki slapi in stebri, in v zlatu bliščeče strehe svetišča. Veličastnejšega še Lucij ni videl v svojem življenju. Zlata palača, ki jo je cesar Nero tistikrat sezidal v Rimu in nekatera druga poslopja v mestu ob Tiberi so bila morebiti lepša, akropola v Atenah s svojimi grškimi templji je bila izdelana morebiti bolj umetniško, a po svojem veličastvu je ta čudoviti judovski tempelj z mogočnimi marmornatimi stenami in zlatimi strehami presegal vse stavbine sveta. In zdaj, ko je vzšlo solnce nad Oljsko goro — kako se je vse lesketalo in žarelo, da zaslepljeno oko ni moglo gledati blišča!

»To je v resnici vredno stanovanje božje!« zakliče stotnik navdušeno.

»Naj bo,« odvrne stari Marcij. »Ampak, ali ni smešno, da ne puste judje nobena kipa postaviti sem notri? Ne Jupitra, ne Junone, ne Marsa, ne kakega drugega našega boga. Prav nikjer ne trpe judje božje podobe, tudi zunaj v mestu ne. Še

celo nad cesarjevo podobo se pohujšujejo. To je poniževalno za nas! Tudi je sramota, da noben Rimljan ne sme prestopiti praga v tempelj; da, še celo do preddvora judovskih babnic nas ne puste. Naš slavni vojskovodja Pompej je vendar storil to, ko si je osvojil mesto in tempelj. Od njega smo zvedeli, da prav nikjer v tempelju nimajo podobe božje. Čemu pa ti judovski tepci darujejo svoje bipe in jagnjeta, ako nimajo nobenega božjega kipa?»

»Ti tega ne razumeš, Marcij. Judje pojmujejo svojega Boga kot duhovno in nevidno bitje, in ga zato ne upodabljajo. Kajpak težko je razumeti, kaj naj si mislimo pod čisto duhovnim bitjem. Naši bogovi so že bolj ljudem podobni in razumljivi, ter se hranijo z jedjo in pijačo, z nektarjem in ambrozijo. Pa kaj modrujem s teboj! Povej mi rajši, ali je to grad Antonija, ki se tam ob oglu templja s svojimi zidovi in stolpi dviga kvišku?»

»Antonija, da! Tako močne trdnjave ni na celem svetu. Hvala bogovom, da je že v naših rokah, kajti če bi si jo morali še osvojiti, bi si marsikak rimski junak ob njej razbil glavo. Pa ne rečem, da bi je ne mogel osvojiti. Rimskim vojakom je namreč vse mogoče.«

»In tisti trije krasni stolpi tam zadaj, onstran mestnega obzidja?»

»To je stari kraljevi grad. Tjakaj moramo priti, ker v njem stanuje sedanji deželni oskrbnik Gesij Flor. To se boš čudil nad mogočnimi kamni, debelimi zidovi in njihovo višino! Nobena moč jih ne razdere.«

»Zidovi so, kolikor je mogoče videti od tukaj, popolnoma nepristopni in jih ni mogoče napasti.«

»Taki so proti vzhodu, jugu in zapadu. Samo na severni strani bi se dalo z oblegalnimi stroji priti do obzidja, ampak z največjimi težavami. Bogovi naj nas varujejo, da bi poskušali kdaj kaj takega. Več hrabrih vojakov bi palo, kakor v najbolj krvavi bitki.«

»Ti govoriš, kakor bi že judovska vojska bila pred vrati.«

»O tem smo vojaki popolnoma prepričani. Gesij Flor vzbuja vojsko in draži jude na vse mogoče načine k upor. Prav ima! Vojske je treba, sicer ne bo nikoli miru na jutro. Uničiti je treba njihovo mesto in oropati njihov tempelj. Ha, kakšen plen bomo dobili! V tempeljski zakladnici leže neizrečeno veliki kupi zlata. In potem — koliko je zlatih in srebrnih posod, različnih vrčev, svečnikov in drugih dragocenosti v svetišču. Mislim, da nas bo poveljnik Cestij pustil tu v Jeruzalemu, kjer bomo dušili upore, in se nazadnje polastili bogatega plena.«

Med tem pogovorom so jezdec prišli v Kedronsko dolino in se pomikali proti mestnemu obzidju. Strma pot jih je vodila k »zlatim vratom«, ki so bile zaradi praznika na stežaj odprte. Reka popotnikov se je valila proti njim; kajti v dolini in po rebrih Olske gore je prenočilo v taboriščih na tisoče velikonočnih potnikov, ki niso več mogli najti prostora v mestu, in zdaj jih je svečani glas raz tempeljsko streho klical k jutranji molitvi.

Stotnik je hotel s konjem zaviti pō poti, ki je peljala do templja; pa Marcij ga je poučil, da bi ga na kosce raztrgalo ljudstvo, ko bi se drznil s konjem stopiti le v predvor pred templjem. Zato je oddal konje vojakom, da so jih peljali okrog tempelja, in je peš z Marcijem korakal po rebrici proti svetišču.

Že med potjo je stotnik opazil, da ga ljudstvo ogleduje z očitnim sovraštvom. Slišal je za seboj besede, ki jih sicer ni razumel, a je čutil, da ne pomenijo nič dobrega. Ko sta prispela z Marcijem do tempeljskih vrat, ju je straža zadržala z glasnim krikom.

»Kako se drzneta oborožena stopiti na sveti prostor?« je zakričal surovo mlad častnik, in straža je nastavila sulice.

Desetnik Marcij je pozabil, da je vhod v tempelj prepovedan ne samo jezdecem, ampak vsakemu oboroženemu Rimljanu. Lucij bi bil pripravljen vrniti se; ampak surovi nastop judovskega častnika je žalil njegov rimski ponos, in ni hotel oditi brez zadoščena, ki ga je zahtevala po njegovem mnenju čast orožja. Postavil je sulico predse in rekel s samozavestnim glasom:

»Stotnik v rimski vojski ni vaju, da bi kdo kričal nad njim kakor nad oslovskim priganjačem. Zahtevam opravičevalne besede, potem se vrnem. Sicer se boš moral zaradi razžaljenja rimskega stotnika zagovarjati pred oblastnikom.«

Še med besedami Lucijevimi je prišlo na klic straže več oboroženih mož, in za njimi se je strnila na tisoče broječa množica. Tudi za hrbtom obeh Rimljanov se je zbralo nešteto ljudi s pretečimi obrazi.

»V slepo past sva se vjela,« zamrmra Marcij. »Toda preko teh glav hočem naše tovariše v gradu Antoniji poklicati na pomoč.«

»To ti prepovem. Nastalo bi nepotrebno klanje, in predno bi prišli tovariši na pomoč, bi naju že razsekali na drobno. — Glej, poveljnik tempeljske straže prihaja; ta naju bo rešil iz zagate.«

V resnici je rinil Eleazar, Kajfov vnuk, na čelu novih oborožencev proti širokim vratom. Bil je mlad mož, toda skoraj za pol glave višji, čeprav je že Lucij precej presegal navadno mero. Krasilo ga je lepo, v zlatu žareče orožje in bliščeča čelada. Iz temnih oči se mu je iskril ponos in sovraštvo nad rimskim častnikom. Lucij je ob prvem pogledu čutil, da se mu je poveljnik tempeljske straže približal kot sovražnik.

»Haha, kaj se pa godi tu pri zlatih vratih? Neobrezana rimska psa si vendar ne bosta drznila stopiti oborožena na sveti tempeljski prostor?«

Bila je sreča, da stotnik ni razumel v aramejskem jeziku izrečene psovke. Hladno in uljudno je odgovoril po grško:

»Nastalo je nesporazumljenje. Ni mi bilo še znano, da cesarski vojak ne sme oborožen v preddvor tega veličastnega tempelja. Pripravljen sem vrniti se ali ti na častno besedo položiti meč v roko, dokler v tvojem spremstvu ne prekoračim tempeljskega dvora. Zahtevam pa iz ust mladega častnika, ki je tako surovo kri-

čal nad menoj, besedo opravičenja. Sicer se bom pritožil pred rimsko blastjo.«

Z zasmehom odvrne Eleazar na te besede:

»Poslušajte tega ponosnega Rimljana! Naj le gre in toži tudi mene, magari pred samim cesarjem. Ampak zdaj mi izroči svoj meč, in sicer brez vsakega pogoja! Tiral te bom pred sodbo, ker si predrzno motil tempeljski mir.«

Stotnik je bil ogorčen.

»Rajše se borim do smrti, kakor bi izročil svoje orožje in se dal vjeti. Potegni meč in se bojuj z menoj samim, ako nisi strahopetnež.«

Po teh besedah je stotnik vrgel plašč na levo roko in se postavil proti svojemu sovražniku z bliščečimi očmi in s kratkim rimskim mečem v desnici. Za trenotek je Eleazar premišljal, bi li vzprejel dvoboj; nato je potisnil meč v nožnico in zapovedal straži, naj s silo prime oba Rimljana.

V tistem trenutku se je pričela razgibati množica. Tempeljski služabniki so klicali: »Stoj! Stoj! Dajte prostora velikim duhovnikom!« Od tempelja sta hitela Simon in Ecehija in drugi mirnejši dostojanstveniki, ki so zvedeli o prepiru, da bi posredovali. Ves divji vsled tega vmešavanja zapove Eleazar stražnikom, naj hitro izvrše njegovo povelje in zvežejo Rimljane. Toda straža je nepremično gledala častita starčka, ki sta bila nekaj velika duhovnika in sta zdaj v duhovniških oblačilih stopila med Lucija in Eleazarja, zapovedujoč mir in spravo.

»Kaj se je zgodilo?« vpraša Ecehija svojega nečaka.

»Svojo službo opravljam in varujem svetost tempelja proti paganom —«

»Ali ne moreš držati jezika za zobmi, ti vročekrvni zalétel! Sveto mesto in tempelj Gospodov boš s svojo neizmerno jezo pahnil v pogubljenje. Na tem mladeniču ni videti, da bi bil hotel kaliti tempeljski mir. Zopet si, kakor vedno, najbrže nalašč napravil prepir, da bi še bolj podkuril sovraštvo, ki tli med našim ubogim narodom in mogočnim Rimom od dne do dne bolj. Bojim se, da nas bo uničilo to sovraštvo.«

Večina okoli stoječih je pritrjevala nekdanjemu velikemu duhovniku, čegar častita postava in sveta oblačila so množici narekovala spoštovanje. »Duhovnik božji je resnico govoril,« je klical nekdo iz ljudstva. »Poveljnika straže je premotila njegova prevelika gorečnost.« Ecehija je še enkrat zaslíšal vso zadevo in nazadnje izrekel sodbo, da sta Rimljana brez krivde. Ljudstvo mu je pritrjevalo.

Eleazar je škripajoč z zobmi požrl svojo jezo. Še celo opravičil se je stotniku, a ga pogledal obenem z očmi, ki so se bliščale kakor ostrina meča.

Stotnik Lucij pa se je srčno zahvalil staremu duhovniku in njegovemu spremeljvalcu, ki sta mu rešila življenje in obenem odvrnila veliko nesrečo od judovskega ljudstva. Zadovoljno je izročil orožje Ecehiji s prošnjo, naj njega in tovariša spremijo čez tempeljski prostor proti zgornjemu delu mesta.

Simon, Ecehija in spremstvo ju je vzprejelo v sredo in vodilo skozi Salomonovo dvorano na vzhodu proti »kraljevi

dvorani» na jugu. Bila je dolga pot. Stotnik se je čudil velikanskim zidovjem in tisočem čudovito lepim stebrov, ki so nosili dvorane. V obližju pa se je bliščal snežnobeli marmor svetišča, v katerega so skozi mnogoštevilna vrata vrvele neštete množice ljudstva. Čudovita stavba!

Toda stotniku se po dogodku, ki ga je ravnokar doživel, ni mnogo ljubilo občudovati lepoto tempelja. Molče je stopal sredi duhovnikov do konca »kraljeve dvorane«. Tam mu je Ecelija vrnil orožje. S kratkimi besedami se je stotnik zahvalil častitemu starčku in njegovim spremljeval-

cem. Nato je z Marcijem odkorakal čez most, kjer so ga že dolgo časa pričakovali vojaki na konjih. (Dalje prih.)

Razgled po domovini.

Slovenski romarji v Lurdu. Srečno so se pripeljali slovenski romarji v Lurd. Krasna je bila vožnja celo pot. Lepo so sprejeli Slovenci v Inomostu romarje. Razkazali so jim največje znamenitosti v mestu, zlasti dvorno cerkev in lepe spominke v njej. — Jako dobro so bili postreženi v Švici na slavnostni božji poti Marija v Puščavi, kamor prihaja na leto do dvesto tisoč božjepotnikov. V četrtek, 14. t. m. zvečer sta dospela oba vlaka na cilj potovanja, v Lurd. Tu sta pozdravila romarje voditelj katoliških Slovencev dr. Ivan Šusteršič z gospo soprogo. Romarji so brzojavili iz Lurda ljubljanskemu »Slovincu«, da so bili v petek večer priče čudeža. Mrtvoudna oseba je nenadoma vstala zdrava s postelje. V soboto je došel na deželnega glavarja kranjskega gosp. Šukljeja sledeči brzojav: Lourdes, 15. maja. Šeststo Slovencev, zbranih v Lurdu, vam prosijo blagoslova in pomoči božje za uspešno delovanje v korist naše dežele. Jeglič, škof. — Gosp. deželni glavar je odgovoril brzojavno: A l'Évêque de Carniole, Lourdes, France. Vaši prevzvišenosti in milim rojakom izreka iskreno hvalo za spomin in molitev — deželni glavar Šuklje. — V ponedeljek je došel na »Slovenca« sledeči brzojav, ki bo gotovo razveselil slovensko ljudstvo: Lurd, 18. maja. Prizori, ki jih gledamo, so raskolepi. Svečana procesija — petje, razodeva nekaj velikanskega. Silna množica ljudstva 20—30.000. Včeraj je došlo 12.000 Baskov, sami moški. Včerajšnje procesije je vodil naš prevzvišeni knezoškof. Danes se je zgodil zopet en čudež. Naši romarji neskončno srečni, veseli, navdušeni. — V torek so odšli romarji iz Lurda. Ustavilo se na raznih znamenitih krajih. V soboto se povrnejo domov.

Radovljiški advokat, župan in deželni poslanec dr. Vilfan, se je pred zadnjimi volitvami silno ponašal s svojim narodnjaštvom. Liberalci so ga slavili po listih kot navdušenega narodnjaka, medtem ko so nesramno blatili protikandidata okrajnega glavarja pl. Detelo iz Radolice. Toda kaj je napravil ta narodnjak Vilfan. Znano je, kako se mora boriti voditelj koroških Slovencev dr. Brejc, da izvojuje pri koroških sodiščih Slovincem njihove pravice, katere jim kratijo oholi Nemci. Že nekaj let vodi hud boj za pravice Slovincstva. Vsa odvetniška zbornica, v kateri ne sede ravnopolitični somišljeniki dr. Brejca, je odobraval njegov korak in ga prosila, naj vstraja pri započetem, nelahkem delu. Sedaj pa pride dr. Vilfan, slovenski odvetnik in vložil proti sklepu odvetniške zbornice kranjske pri celovškem sodišču nemško tožbo. Vsak narodnjak, ki ne nosi narodnjaštva samo na jeziku, je bil ogorčen nad tem Vilfanovim izdaštvom. Zlasti njegovi volivci v gorenjskih mestih, ki so se nehali zanj pri zadnjih volitvah, ogorčeni zahtevajo, da odloži mandat. A sedaj pa pride »Slovenski Narod« in hoče oprati Vilfana tega madeža in h krati grdo napada za Slovenstvo na Koroškem zaslužnega dr. Brejca ter trdi, da je tudi dr. Brejc za slovenske stranke vlagal pri celovškem sodišču nemške tožbe. Dr.

Brejc je takoj brzojavno poslal »Slovincu« na »Narodov« napad ta odgovor: »Glede na ponedeljkovo »Narodovo« poročilo Vas prosim objaviti, da je grda liberalna laž, da za slovenske stranke vlagam nemške tožbe. Protestujem, da bi liberalci dr. Vilfana prali na škodo moje narodne in stanovske časti! »Narodovega« dopisnika imenujem podlega lažnika in ga pozivljam, da se imenuje, če ima dokaze in pogum zajedno. Obenem se obračam na slovensko odvetniško zvezo, da uvede preiskavo. Dr. Brejc. — Tako žalostno so liberalci dr. Vilfana prali! Dr. Vilfan je starosta radovljiškega »Sokola« in so ga liberalci proglašali pri volitvah za najboljšega narodnjaka. Če je torej Vilfan tak narodnjak, da dela proti sklepu slovenske odvetniške zveze in je tako malomaren, da se ne ozira na pravice slovenske pri koroških sodiščih, kako morajo biti še drugi liberalci? Res — lepa družba! — Naj si le radoljiški, kamniški ter tržiški volivci dobro ogledajo svojega »narodnega« poslanca.

Občinski odbor v Trnovem na Notranjskem je sklenil dati na predlog odbornika g. dr. Kržišnika podporo dvema ženskama, ki bi se hotele udeležiti v Ljubljani kurza za bolniško postrežbo.

Smrtna kosa. V Ločah na Štajerskem je umrl č. g. župnik Lednik. Pokopali so ga ob udeležbi 43 duhovnikov 14. maja. — Dne 12. maja je umrl na Viču pri Ljubljani bogoslovec Hubert Petriček, bivši gojenec v zavodu Germanikum v Rimu. Pokojnik je dovršil kot Alojznik leta 1905. z odličnim uspehom maturo. Ker je bil šele 18 let star in bi moral, ko bi doma obiskoval bogoslovje, po dovršenih studijih še celo leto čakati na mašniško posvečenje, je prošil za sprejem v Germanikum, kamor ga je res tudi poslal ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, in sicer na svoje stroške. Dve leti je ondi študiral z veliko marljivostjo. Ob nekem izletu lansko leto pa ga je dež premočil tako, da se je hudo prehladil in dobil sušico. Prišel je domov in upal kmalu ozdraveti. Dva meseca je bil v Leonišču, potem ga je pa vzel pod svojo gostoljubno streho na Viču g. Pance, strojevodja v pok. Nekaj časa se mu je zdravje na boljše obračalo; božični dan je bil pri treh sv. mašah, pa se je zopet prehladil in jel stalno pojemati. V boleznih so mu bila v veliko tolažbo številna pisma tovarišev iz Germanika in obiski preč. provincijala P. Placida in oo. frančiškanov na Viču. Bil je popolnoma zaveden do svoje smrti. Njegove zadnje besede so bile molitev k Materi božji, ki naj vzame v svoje varstvo njegovo mater, brate in sestre, in k presv. Srcu Jezusovemu, kateremu je priporočil vse duhovnike. Usmiljenka, ki je bila pričujoča pri njegovi smrti, je rekla, da še ni videla tako lepe smrti. Naj v miru počiva! — Pogreb je bil v četrtek, 14. maja na Viču. Pokopal ga je vodja semenišča in kanonik dr. Jožef Lesar. Spremilo je pokojnika več gg. duhovnikov iz Ljubljane in skoro vsi gg. bogoslovci. Umrla gg. naj počivata v miru!

Premil. gospod knezoškof ljubljanski dr. Jeglič grede po povratku iz Lurda v Sarajevo, da se udeleže posvečenja novega pomožnega škofa dr. Ivana Šariča. To posvečenje se bo vršilo 28. maja. Mil. gospod Šarič je prvi Bosanec, ki bo posvečen za škofa, zato bo 28. majnik dan slavlja za vse bosanske Hrvate. Dr. Šarič se je nedavno mudil tudi v Ljubljani na obisku našega gospoda knezoškofa.

Liberalni ljubljanski trgovci se silno jeze, ker je dala vlada dovoljenje »Kršč. soc. zvezi«, da sme prodajati vžigalice na korist »obmejnim Slovincem«. Na občnem zboru so poslali pritožbo ministrom na Dunaj. Liberalci se bodo zopet pošteno opekli, kakor so se že večkrat. Najboljši odgovor bomo dali liberalcem, ako povsod zahtevamo prav odlično samo vžigalice v korist »obmejnim Slovincem«, katere zalaga edinole »Krščanska socialna zveza« v Ljubljani.

Veliki požari, ki so divjali zadnji teden na nekaterih krajih naše dežele, so napravili ogromno škodo. Poroča se nam: V soboto, dne 9. maja, ob 11. uri dopoldne je nastal velik požar v vasi Tihoboj, župnije sv. Križ pri Litiji. Pogorelo je enajst posestnikom vse: hiše, gospodarska poslopja z vsem orodjem, kozolci, obleka, žito in dva prešiča. Drugo žvino so oteli. Pogreša se tudi neka ženska oseba. Mnogim pogorelcem ni ostalo drugega, kot obleka na telesu, pa še to si je mnogokateri ožgal. Škoda se ceni na 110.000 K. Zgorela je tudi 55 let stara samica Frančiška Komat, ki je hotela rešiti denar iz neke skrinje. — V Brinju so 12. maja zgorela štiri poslopja. Zažgal je nek otrok. Ubogi in usmiljenja vredni pogorelci se toplo priporočajo dobrotnikom v podporo. — Tretji požar je bil pa 15. maja v Črnučah pri Ljubljani. Pogorelo je trem gospodarjem. Županovega sina, ki je hotel rešiti panje iz gorečega uljnaka, so čebele tako optkale, da se je onesvestil. — Tudi cerkvena zvonika se je že prijel ogenj, a gasilcem se je posrečilo preprečiti, da se ni unel. Ogenj je povzročila neka ženska, ki je pekla kruh in ki je tako zakurila, da so se vnele saje. Ogenj je pospeševal veter. — O tem požaru se nam še poroča: Pogorelo je pri Podobniku (pri Šubelinu), kjer se je požar pričel, župana Snoja posestvo: hiša, hlev, uljnjak, pod in kozolec, vdovi Koderman je pogorel pod. Žalostno je: Za časa požara je bil župan Snoj na smrtni postelji ter je umiral. Prenesli so ga v župnišče. Požarne brambe iz Ježice, Stožic in Gameljnov so naporno požrtvovalno delovale. Živino in pohištvo so Snoju rešili. Podobniku je zgorelo tudi pohištvo. Ob polu 4. uri popoldne so gasilci še gasili. Če bi bil veter pihal proti cerkvi, bi pogorele najbližnje slamnate strehe ter bi bila pogorela cela vas s cerkvijo in župniščem.

Zmaga S. L. S. na Slapu pri Vipavi. Ena najtrdovratnejših liberalnih trdnjav na Vipavskem, ki so jo branili vsi vipavski liberalni generali s Punčuhom na čelu, se je popolnoma razušila. S. L. S. šteje sedaj v občinskem od-

boru enajst odbornikov, sprotniki imajo samo enega, prejšnji župan, brat nadsvetnika dr. Ferjančiča, niti v odboru ni več. Volitev župana je bila dne 11. maja zvečer. O vsem trdovratnem boju še poročamo. Živelo vrlo slovensko ljudstvo! Živeli vrlo možje, ki so neustrašeni vztrajali do konca in si priborili ključ do liberalnega slapenskega Port Arturja! Boj je torej končan, zdaj pa na delo za blagor slovenskega ljudstva!

Papežev jubilej na Spodnještajerskem. Lavantinski knezoškoof dr. Mihael Napotnik je z odlokom dne 9. majnika t. l. dovolil za jubilejske procesije tudi obiskovanje božjepotne cerkve prebl. Device Marije v Puščavi ob Dravi. To je zelo važno za dravsko dolino, za dekanijo vuzeniško, marenberško in magdalensko. Najprimernejši dan za jubilejno procesijo bi bil 2. julij — Obiskovanje preblažene Device Marije.

Zmaga S. L. S. v Grgarju na Goriškem. V četrtek 7. maja so se vršile v Grgarju občinske volitve. S. L. S. je zmagala v dveh razredih, agrarci v enem. Dosedanji župan Doljak je popolnoma pogorel. Bil je zanj to pravi sodni dan. — Slava vrlim zavednim volivcem!

Slovenska šola v Aleksandriji je dobila z Dunaja 1250 K državne podpore za prvo leto. V prihodnje pa dobi vsako leto 250 K. Odbor društva za ustanovitev in vzdrževanje slovenske šole v Aleksandriji izreka blagima gg. poslancema Vukoviču in dr. Šusteršiču, ki sta s svojo vplivno besedo dosegla to podporo naši šoli, svojo najprisrčnejšo zahvalo!

Dr. Stojan kanonik. Znani parlamentarec dr. Stojan je imenovan za kanonika olomuškega kapitla. — Novemu kanoniku, ki se je iz prijaznosti do Slovencev naučil tudi slovenskega jezika, kar je pokazal tudi na II. katoliškem shodu, iskreno častitamo!

Postrežbo bolnikov v bolnici cesarice Elizabete v Novem mestu bodo prevzele usmiljene sestre sv. Vincencija Pavlanskega iz Gradca. Generalna vizitatorica, čast. sestra baronica Call je bila radi tega že dvakrat v Novem mestu in se je z mil. proštom in primarnim dr. Defranceschijem dogovarjala.

Zopet vlom. Iz Velike Doline nam poročajo: V noči od 4. na 5. maj smo imeli tu nepovabljen goste, ki so vlomili v gostilno in trafiko Fr. Dolinarja in odnesli iz blagajne en desetak, več drobiža, tobaka in žganja. Nekaj krajarjev so raztresli po cerkvi, vinarje so pa odnesli; menda so mislili, da so cekini. Poizkusili so tudi pri župnišču. Prinesli so nad osem metrov dolgo smrekovo deblo, da bi ž njim vlomili omrežje pritličja, oziroma, da bi po njem splezali do prvega nadstropja v župnikovo stanovanje. Silno lajanje domačega psa je vzbudilo ljudi v župnišču. Ko so videli luč v župnišču in čutili, da se hodi po župnišču in je začela kuharica še z glasom odganjati roparje, so odnehali. Aretirali so naši orožniki šest sumljivih, gosposko oblečenih ciganov, ki ntegnejo biti pravi uzmoviči.

Važno za kmečke stariše. — Prošnje za dopust ob času žetve aktivnih vojakov se ne smejo vlagati naravnost na okrajno dopolnilno poveljstvo št. 17. v Ljubljani, kakor se to zdaj godi, ampak županstva jih imajo predkladati svojim pristojnim okrajnim glavarstvom, ker jih mora sicer okrajno dopolnilno poveljstvo pošiljati na okrajna glavarstva in se s tem mnogo časa izgubi, da postanejo take prošnje včas vsled tega brezpredmetne. Stariši, ki žele imeti sina za časa žetve doma, imajo tozadevne prošnje vlagati pri svojih županstvih, ta pa jih predložijo okrajnim glavarstvom.

Vlomilci aretirani. Dne 14. maja jutraj je tržaška policija aretirala zakonska Mateja in Katarino Koren, starše Karola Koren, čevljarja, ki je bil v Zadru aretirán zaradi vloma pri

podjetniku Mazzoni dne 29. marca t. l. Z njim sta bila zaprta tudi Alojzij Kavčič iz Gabrovice pri Komnu in Josip Arzon iz Trsta, prvi čevljar, drugi mehanik. V njihovih stanovanjih so med drugim našli tudi »tíhi« sveder. Pozneje so aretirali brata prvoimenovanega, Franca Koren. **Ta družba se spravlja v zvezo z vlomi v Ljubljani.**

Državna konjarska darila za kobile in žrebice, ki se bodo leta 1908. delila na Kranjskem. Na Kranjskem se bodo leta 1908. delila državna darila za konjsko rejo: a) za kobile z žrebetom, ki še sesa ali je že odstavljen; b) za mlade zaskočene kobile in c) za žrebice v naslednjih devetih konkurenčnih postajah: dne 27. julija 1908., ob 9. uri dopoldne v Postoini za konje žrebčarniškega plemena; dne 28. julija 1908., ob 3. uri popoldne v Domžalah za konje mrzlokrvnih plemen; dne 30. julija 1908., ob 9. uri dopoldne na Lescah za konje mrzlokrvnih plemen, dne 31. julija 1908., ob 9. uri dopoldne na Bohinjski Bistrici za konje mrzlokrvnih plemen; dne 4. avgusta 1908., ob 8. uri dopoldne v Kraňju za konje mrzlokrvnih plemen; dne 5. avgusta 1908., ob 8. uri dopoldne v Škofljici za konje žrebčarniškega in mrzlokrvnega plemena; dne 26. avgusta 1908., ob pol 10. uri dopoldne v Ribnici za konje žrebčarniškega plemena; dne 27. avgusta 1908., ob 8. uri dopoldne v Mokronogu za konje žrebčarniškega plemena; dne 28. avgusta 1908., ob 8. uri dopoldne v St. Jerneju za konje žrebčarniškega plemena.

V Gorici se je ustrelil osmošolec Vouk, ki je študiral na c. kr. državnem gimnaziju v Trstu. Usmrtil se je baje zato, ker ga je preganjal njegov profesor-razrednik.

S Koroškega. (Duhovniške izpremembe.) Imenovan je gosp. Janko Lučounik, mestni kaplan v Pliberku, za provizorja v Kinbergu in Št. Lovrencu; v Pliberk pa pride gosp. U. Hafner, kaplan iz Št. Jakoba v Rožu; gospod Josip Dicker, provizor v Šmartnem pri Beljaku, je pa prestavljen kot mestni kaplan v Sovodnji; prestavljen je gosp. Avgust Ogerčnik iz Šmohorja kot mestni kaplan v Beljak.

Jubilejne znamke po 10 vinarjev pridejo koncem tega meseca iz prometa. Vzrok je baje ta, ker se da izbrisati na teh znamkah poštni pečat.

Narodništvo slovenskih liberalcev. Slovenski liberalni dijaki na graškem vseučilišču sicer niso posebni prijatelji nemških buršev, kateri nastopajo proti njim s pravo germansko predrznostjo in surovostjo ter jim ne mečejo samo psovka v obraz, ampak tudi obkladajo njihova telesa z batinami, kar se jim seveda posreči le takrat, kadar velika premoč napade peščico slovenskih dijakov. Zdaj pa smo izvedeli iz časnikov, da so slovenski liberalni dijaki v Gradcu ponudili nemškemu buršem svojo pomoč. — Kaj je vendar sovražne bratce, ki se drugače črtijo in pretepavajo, zedinilo in sprijaznilo? Sovrašstvo proti katoliški veri in cerkvi. Inomoški vseučiliščni profesor Wahrmond, ki je v javnem govoru in javni knjižici, skrupucani iz brezverskih in posebno socialdemokratskih spisov, napadel in brezstidno sramotil resnice naše vere o Bogu, o Mariji Devici, o zakramentu sv. R. Telesa itd., je na migljaj od zgoraj šel na dopust. Za to določeni čas bi bil kimalu potekel in Wahrmond bi se bil vrnil poučevat katoliške dijake. Akademski senat, to je zbor vseučiliščnih profesorjev v Inomostu, pa je podaljšal njegov dopust za cel poletni tečaj. To je razkačilo nemške liberalne dijake, ki se brigajo za vse drugo, samo ne za resno študiranje. Da bi pokazali svojo moč, hočejo privediti generalni štrajk na vseh avstrijskih vseučiliščih. In glej čudo, med prvimi nenemškimi dijaki, ki so izrazili svoje soglašanje s to namero ter nemškemu buršom obljubili svojo pomoč v prid

in obrambo brezverskega in cerkvi sovražnega profesorja, so naši slovenski liberalni vseučiliščniki v Gradcu. Tak je liberalizem! Zveže se s sovražnikom, če je treba tudi z vragom, samo da škodi katoliški cerkvi. Treba je tudi pomniti, da so ti liberalni dijaki posebni varovanci »Narodne stranke«, ki podpira njihove težnje, obiskuje njihove shode in prireditve in sprejema iz njihovih krogov najboljše in najbolj brezobzirne agitatorje. Če se katoličani izmed raznih narodov združijo v obrambo resnic naše svete vere in pravic katoliške cerkve, sta »Narodni List« in »Domovina« takoj po konci ter nam očitata brezdomovinstvo in izdajstvo narodnih pravic. Če pa slovenski liberalci nemškega prime pod pazduho, da mu pomagata naprej ter pospešita njegove korake proti katoliški cerkvi, ni to nič hudega. Pa tak je liberalizem po svojem bistvu: nič drugega nego neznačajnost, laž in hinavščina!

Liberalni študentje hočejo menda organizirati naše kmečke fante po deželi. Ne svetujemo liberalnim mladičem bližati se našim fantom, da ne dobe zasluženih brc. Naši fantje se brez izkrokanih študentov dobro organizirajo po izobraževalnih društvih, telovadnih oddelkih in Marijinih družbah. Liberalni študentje naj organizirajo najprej sebe in sicer tako, da jim ne bo treba mesto štirih po šest, sedem ali še več let trgati hlač na Dunaju in zapravljati starišem težko prisluženi denar. Naši vrli mladeniči znajo dobro ločiti prijatelja od sovražnikov, poštene može od hinavskih liberalcev. Našim mladeničem pa toplo priporočamo, naj le pridno prebirajo »Domoljuba« in »Mladost«, kjer bodo našli več modrosti nego pri vseh liberalnih študentih.

Od Slovencev v Ameriki. Pod vlak je skočil v Millvauke v Ameriki 17-letni Valentin Tratnik. — V rudniku se je ubil v Calumetu v Ameriki Janez Pirc, doma iz Dolenje Lako-nice pri Novem mestu. — Iz Joliet, Illinois, v Ameriki poročajo: Neka Johana Mikoletič, roj. Corn, v starem kraju doma od Vrhnike, je v silobranu ustrelila svojega lastnega brata Johna Corna. Bila je s svojim soprogom Pavlom Mikoletičem na obisku pri njunem prijatelju Jožef Zaletelu na Silver Hills, severovzhodno od Joliet. Ko sta se vračala domov, okoli 9. ure zvečer, sta bila napadena od njenih dveh bratov Johna in Tomaža. Napadla sta moža, na kar je pričela žena, ki je bila nekoliko oddaljena, klicati na pomoč, in prišel je na pomoč Zaletel, ki se mu je posrečilo za nekaj časa ločiti borilce. Kmalu pa je John zopet napadel Mikoletiča, med tem je pa Pavlova žena zopet pritekla na lice mesta iz svojega stanovanja z revolverjem, ter dvakrat ustrelila in smrtno zadela svojega brata Johna. Ustreljeni je bil baje na slabem glasu glede svojega razmerja do sorodnikov.

Jesenice. Deželna vlada je v soglasju z deželnim odborom imenovala za občinskega gerenta do novih volitev gospoda Čebulja, kateremu stoje kot svetovalci ob strani gg. Peter Rozman, Anton Pongratz in dr. Fr. Kogoj.

Od 435 nabornikov v Ameriki 334. V Metliki je k naboru dne 9. aprila 1908. izmed 101 došlih mladeničev bilo le 23 potrjenih v voja-ke. Povabljenih je bilo 435. Toraj jih je v Ameriki 334.

Trbovlje. Naši liberalci s Kramarjevim juristom vred se še ne morejo pomiriti radi misijona. To vsaj kažejo njihovi listi. O pohujšanju po misijskih pridigah more čenčati le človek, ki ni slišal nobene, ampak ga je kdo pošteno narfabal. Nikar se ne delajte tako hinavsko svetih! Vašega pisarjenja o jezuitskih zločinih iz Šlezije vam itak nihče ne verjame. Skrbite raje, da ne bodo dajali pohujševanja vaši kompanjoni. Ko bo zopet misijon, pa se

oglasite. Misijonarji bodo imeli prav radi vsak dan še eno pridigo samo za tenkoveštne liberalce, pri zaklenjenih vratih, in sicer tako nedolžno pridigo, da se gotovo nobeden izmed vas ne bo več pohujšal. Tako bo ustrezno vsem, nam navadnim grešnikom in vam angelcem.

Maribor. Župnijski izpit so delali sledeči kaplani: Ivan Grobelšek iz Slov. Bistrice, Josip Lončarič iz Trbovelj, Albin Slavec iz Zreč in Alojzij Zamuda iz Vranskega.

Procesija na sveto Goro, ki so jo priredila »Slovensko katoliško delavsko društvo«, društvo »Skalnica« in bratska društva z dežele v nedeljo, je bila veličastna. Do 2000 ljudi se je pomikalo proti svetogorski cerkvi. Ko je procesija prišla na vrh, bilo je že tam zbranih do 2000 ljudi, ki so pričakovali prihoda goriške procesije. Mej sv. mašo je bilo v cerkvi nad 4000 ljudi. Procesijo je vodil mil. gosp. prelat Gabrijelčič.

Zakon o podporah za rezervistovske rodbine. Zakonski načrt glede na podpore za rezervistovske rodbine je v glavnih potezih sledeči: Zakon velja samo za moštvo, izvzemši kadete. K rodbini rezervista se prištevajo žena, zakonski in nezakonski otroci, bratje in sestre in drugi sorodniki, v kolikor so navezani na zaslužek vpoklicanega rezervnika. Pravico do podpore nimajo tisti člani rodbine, ki niso avstrijski državljani. Pravice do podpore nadalje nimajo: 1. sorodniki tistih rezervistov, ki tudi med vajami vlečejo plačo in 2. tistih, ki so v tako ugodnih premoženjskih razmerah, da vsled poklicanja k vajam ne trpe škode. Višina podpore znaša 50 odstotkov tiste dnevnine, ki je v navadi v onem sodnem okraju, kjer je vpoklicani rezervist nazadnje služil. Dnevnine za kmetiške in gozdne delavce določa glavarstvo. Za tiste osebe, ki so zavarovane v bolniških blagajnah, se dnevna določi po merilu, merodajnem za bolniške podpore. Če znaša n. pr. dnevna 3 K, dobi rezervistova rodbina 1 K 50 vin. na dan. Stejejo se vsi dnevi pri vajah, ne izvzemši kar se jih porabi za pot tja in nazaj. Pol dne se ne šteje. Če torej znaša pot k polku tja in nazaj vsaka po en dan, vaje pa trajajo trinajst dni, dobi rodbina za 15 dni podpore. Če pa se nahaja rezervnik v Nemčiji ali pa na Ogrskem ali na Hrvaškem itd. — torej v inozemstvu — se šteje le pot z meje do postaje, kamor je vpoklican. Za rezerviste, ki imajo samostojni obrt, velja kot merilo za podporo najvišja v dotičnem sodnem okraju običajna dnevna delavca dotične ali vsaj tej zelo podobne obrti. Rodbina kovača n. pr. dobiva za podporo polovico plače, ki jo ima najboljši plačani kovaški delavec v okraju. Če je rezervist, predno je bil vpoklican, delal v inozemstvu, se določi za podporo rodbini 1 K. Če rezervist med vajami brez lastne krivde oboli, dobiva rodbina tako dolgo podporo, dokler se oče domov ne povrne. N. pr.: Rezervist rabi za pot tja in nazaj po en dan, vajo dela osem dni, deveti dan oboli in pride v bolnišnico, čez osem dni pa ozdravi. Njegova rodbina dobi v tem slučaju podporo $2 + 8 + 8 = 18$ dni. Če oboli rezervnik po lastni krivdi, ga odškoduje vojna uprava le, ako nima pravice do podpore iz bolniške blagajne. — Da rezervist dobi podporo, mora tako-le postopati: Kakor hitro dobi obvestilo, da je vpoklican, se poda k okrajnemu glavarstvu, oziroma k magistratu, prinese s seboj domovinski list in delavsko knjižico, obenem pa prošnjo, kjer navede svoje ime, ime članov rodbine, ki so podpore potrebni in ime tistega, kateremu se ima podpora izplačati. Sme pa tudi prositi, da se podpora med posamezne člane rodbine porazdeli, ako treba. Seveda odloči glavarstvo, kateri so potrebni — v okviru zakona in po njega določilih, se razume. Sme se rekurirati do namestništva, ki

je zadnja instanca. Če je sicer gotovo, da ima prosilec pravico do podpore, pa še ni dognano, po kakšnem ključu mu jo je treba odmeriti, dobi začasno 50 odstotkov najnižje dnevnine, pozneje pa, ko se dožene pravo merilo, se mu izplača, kar še manjka. Izplačevanje podpor se vrši tedensko v nazajšnjih obrokih. Te podpore se ne smejo zadržati. Vse podpore, prizivi in sprejema potrdila so proste koleka in pristojbin. — Ako se postava razglasi že maja, potem stopi v veljavo avgusta meseca — tri mesece po razglasitvi. Kakšna določila bodo seveda še v parlamentu izpremenili.

Državni žrebci. Na Kranjskem je 16 žrebčnih postaj s 44 žrebci in sicer v postojinskem okrajnem glavarstvu 2, v kočevskem 2, v krškem 5, v ljubljanskem 4, v litjskem, logaškem in novomeškem po ena. V zasebni oskrbi je pa 23 državnih žrebcev: 5 v kranjskem, 2 v ljubljanskem, 9 v radovljiškem in 7 v kamniškem glavarstvu. Licenciranega zasebnega žrebca na Kranjskem letos ni nobenega. Cela moravska dolina, komenska in vodiška fara, tuhinjska in bistriška dolina je odločno v tem oziru zanemarjena; ravno to moramo reči za loško okolico in obe, poljansko in selško dolino, ki imajo samo v Zabnici enega žrebca. Na vsak način je treba tu več pozornosti. Odbori in zaupniki kmečkih zvez naj se pečajo tudi s tem vprašanjem in naj po poslancih dotičnih okrajev zahtevajo, da se izpopolni, kar manjka.

Cerkveniki pozor! Zadnje dni se je klatil zopet nek potepuh, ki je vaje odpirati nabiralnike po cerkvah. Pretečeni teden je enega odprl v Št. Vidu pri Zatični pri velikem oltarju in tudi pobral iz njega. K sreči je cerkvenik pred kratkim izpraznil, zatorej je dobil mogoče le samo za par frakeljčkov.

Na Ostrovci v Istrli se je kmetu, po domače Kačulinu zmešalo, tako da je 9. t. m. vzel sekuro in usekal ženo po roki in po rami, tako da je roko skoro preč odsekal, na rami pa ji je veliko rano prizadel. Potem je šel proti Mislečem, ker je napadel dva pastirja. Eden je ušel, drugega pa je tako pobil s kamenjem, da je malo upanja, da okreva.

Razstava surovega masla na Vrhniki. »Mlekarska zveza« v Ljubljani priredi 31. t. m. in 1. rožnika v mlekarni na Vrhniki razstavo surovega masla. Namen razstave je preskušati in primerjati surovo maslo, odstraniti morebitne napake in seznaniti občinstvo z našimi izdelki. Obisk razstave je brezplačen in je vabljen vsak, ki se zanjo zanima. — Poučni mlekarski tečaj priredi »Mlekarska zveza« v mlekarni na Vrhniki 2. in 3. rožnika t. l. za načelnike, oziroma one, ki imajo nadzorstvo nad mlekarnami. Razpravljalo se bo o tem, česar je treba vsakemu načelniku mlekarske zadruge. Vabljeni so zastopniki vseh mlekarn.

— **Ubil se je v sredo 13. t. m.** pri gradbi nove železnice Trebnje—Št. Janž pri 3. km v globoki zaseki pri Zvijavnici oženjeni delavec Leopold Pust, doma iz Mirne peči. Zemlja, na kateri je stal, se mu je naenkrat utrgala pod nogama in padel je poldrugi meter globoko tako nesrečno na ostrí rob vagončka, da mu je ta odsekal pol glave tako, da je od desnega ušesa ostala polovica pri trupu, druga polovica pa pri odbitem delu glave. Bil je na mestu mrtev. Delal je pri železnici le poltretji dan.

— **Firma Polz in Knoch,** ki gradi novo železnico Trebnje—Št. Janž, se je baje razbila, ker je menda g. Polz moral likvidirati vsled insolvence. Odslej bo firma obstala še do končane gradbe le pod imenom Knoch. V četrtek, 14. t. m. so dobili

vsí njeni uradniki odpoved službe. Pri novi železnici se kaže, kakor se govori, precejšen deficit, okoli 600.000 K. Baje dobi firma Knoch od šentjanške koksne premogovne družbe ravnotoliko doplačila z ozirom na neznane tehnične ovire pri globoki zarez v »Zvijavnici«. — Na vsak način hočejo nekateri prepoditi iz Mirne g. geometra Rödlbacha, ker bi seveda ta marsikateremu kmetu pomagal do pravice pri obračunu z železniškim podjetjem. To se hoče doseči s tožbami, ki so pa ena kot druga ničeve.

Nabiranje jagod po državnih gozdovih. Do sedaj je bilo prepovedano nabirati po cesarskih in državnih gozdovih razne vrste jagod. Ubožno ljudstvo, ki je nabiralo jagode in gobe, da jih proda v mestu in si kupi živeža, je moralo marsikaj pretrpeti od raznih gozdarjev in čuvařev. Novi poljedelski minister dr. Ebenhoch, ki je veren katoličan in jako usmiljenega in blagega srca, je izdal naredbo, ki dovoljuje revnim ljudem nabirati po državnih gozdovih razne vrste jagod (rdeče, borovnice, gobe in dr.) in sicer že letos. Kdor želi nabirati, naj naredi prošnjo ali naj ustmeno prosi dotične c. kr. gozdarje, ki mu bodo dali dovoljenje. Dobro je, ako prinese ubožno pričevalo od županstva. Dovoljenje za nabiranje dobe lahko tudi otroci do 12 let.

Tržaška Marijina družba se odpelje 24. t. m. v Sv. Križ pri Trstu, da se ondi udeleži slavnosti, ki se bo vršila na čast Brezmadežni. — Katol. slov. izobr. društvo v Trstu priredi 24. t. m. romanje na sv. Goro pri Gorici. Iz Trsta bodo odšli 23. maja ob pol 11. uri zvečer. Oglase sprejema čast. gospod Tul, kaplan pri sv. Antonu.

Deželni poslanec Mandelj je imel preteklo nedeljo dobro obiskan shod v Šmartnem pri Litiji.

V Trstu izhaja vsak dan slovenski list »Edinost«. Ta list, ki je vedno hujskal Ricmanjce k upor proti cerkveni oblasti, postaja vedno bolj sovražen cerkvi in veri. List je popolnoma liberalen, zato ga ne moremo priporočati Slovencem, pač pa toplo priporočamo katoliški časopis »Zarja«, ki izhaja vsako soboto zjutraj in stane 6 K za celo leto, posamezna številka 6 vinarjev.

Glasilo slovenskih mladeničev »Mladost« se prav pridno razširja med slovensko mladino, kar silno peče liberalce. List ima lepo število naročnikov po Štajerskem in Primorskem.

Lurd in slovenski liberalci. Eden najsvejših krajev za vsakega vernika je božja pot v Lurdu, kamor prihaja vsako leto na stotisoče romarjev iz vseh delov sveta. Saj pa tudi ni kraja, kjer bi se bilo na priprošnje lurske Kraljice dogodilo toliko čudežev nego tu. V teku 50 let je bilo do 7000 ozdravljeni, ki so dokazana pa raznih zdravnikov ne samo katoliških, temuči tudi protestantskih, judovskih in drugoverskih. V petnajstih letih se je mudilo 2712 zdravnikov v Lurdu, katerih imena so zapisana. V dvorani, kjer se bolniki izkazujejo ob prihodu in potem, ko čudežno ozdravijo, je včasih do 60 raznih zdravnikov. Vsaka prevara je tukaj izključena. Sedaj pa pride nesramni »Slovenski Narod«, ter se grdo norčuje iz Lurda in romarjev. Lurd imenuje največji »švindler« na svetu. Ali ni to pisarjenje nekaj satanskega? Celo brezverci, ki so bili v Lurdu, obmolknejo, ko se prepričajo, da je tu gola resnica, le slovenski liberalci so toliko nesramni, da se norčujejo iz božje poti in kajpada tudi iz preb. Device, ki tu deli na izreden način svoje milosti. Kako je mogoče, da se še najdejo ljudje, ki pravijo, da so dobri katoličani, pa naročajo ta list, ga prebirajo in tudi drugim dajo brati! Kdor je naročnik tega li-

sta, kaže, da odobrava tako pisavo, da se stri-
nja z vsemi protiverzskimi nauki, katere raz-
širja »Narod«. Tak človek ne more biti in tudi
ni dober katoličan.

Iz Kozjan pri Podgradu se nam poroča:
Pri nas imamo sedaj dve prodajalni. Človek ne
ve, v katero naj gre kupovat. Znana Žefka
stoji pri vratih in vabi ter kliče notri kakor
kak glumač v svoj cirkus. Svetujemo tej ose-
bi, da pusti ljudem prosto voljo, naj si kupujejo
svoje potrebščine, kjer hočejo.

Veselo znamenje. Najboljši dokaz, da se
verni Slovenci še vedno z vsem zaupanjem
in vse ljubeznivo oklepajo svoje nebeške Ma-
tere, je poleg mnogoštevilne udeležbe romar-
skega potovanja in Lurd tudi to, da so z nepri-
čakovano velikim navdušenjem posegli po
knjigah, ki obravnavajo in netijo ljubezen in
češčenje do Lurške Matere božje. — Tako se
je silno hitro razprodala vsa ostala zaloga
Lasserjeve knjige »Lurška mati božja«, katero
je poslovenil pokojni župnik F. Marešič; po-
polnoma pošel je tudi prvi zvezek Bertrinove
razprave o lurških dogodkih; od obeh teh
knjig nima »Katol. Bukvarna« niti enega iz-
voda več na razpolago. — Od letošnjih šmar-
nic »Lurški majnik« se je v dveh mesecih pro-
dalo 1500 izvodov; založništvo ima danes ko-
maj še 50 izvodov na prodaj; predno mine en
teden, bo tudi ta knjižica do zadnjega izvoda
razprodana. — Tudi zadnja Lasser-Marešič-
eva knjiga »L u r š k i č u d e ž i«, ki se je na-
tisnila svoj čas v zelo velikem številu, bo
kmalu pošla; kakor smo že poročali, se dobi
ta okoli 500 strani obsegajoča knjiga letos po
zelo znižani ceni: velja namreč samo 1 K, po
pošti 1 K 30 vin. Ker pa niso pri tako obsežni
knjigi s tem zneskom pokriti niti najnujnejši
tiskarski stroški, more založništvo oddajati
knjigo le še do Binkošti po znižani ceni. Kdor
si hoče torej omisliti knjigo po znižani ceni
1 K, naj si jo takoj naroči ozir. pošlje naročilo
še pred Binkošti, ker se bo pozneje računal
vsak izvod mesto po 1 K, z 2 K. — Poleg te
knjige se dobi o Lurdu še drugi in tretji zve-
zek Bertrinove razprave o lurških dogodkih,
pa tudi samo še v malo izvodih. Knjiga se do-
bi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. — Take
uspehe je doseglo dosedaj malo slovenskih
knjig.

Dolenjske železnice. Železniški minister
dr. Derschatta pride to poletje na Dolenjsko,
da si ogleda šentjanško železnico in traso be-
lokranjske železnice.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Sv. Križ pri Litiji. V soboto, dne 9. t. m.,
ob 11. uri dopoldne, je nastal velik požar v
vasi Tihoboj, župnije sv. Križ pri Litiji. Pogo-
relo je enajst posestnikom vse: hiše, gospo-
darska poslopja z vsem orodjem, kozolci,
obleka, žito in dva prešiča. Drugo živino so
oteli. Pogreša se tudi neka ženska oseba.
Mnogim pogorelcem ni ostalo drugega kot
obleka na telesu, pa še to si je mnogokateri
ožgal. Škoda se ceni na 110.000 kron. Prva je
prihitela od c. kr. žandarmerije, žal, prepozno
na ob pol 1. popoldne pod vodstvom mirnske-
ga gosp. župana. Prav energično in spretno je
vodil gasilno akcijo na Mirni bivajoči, od že-
lezniškega podjetništva Polz in Knoch, ki gra-
di novo železnico Trebnje - Št. Janž, zaradi
malenkostne, namišljene žalitve neke gospe od
gradbenega vodstva odpuščen geometer
Rödelbach. Prav njemu je pripisati zasluga,

da se je požar omejil in se tako rešila ostala
vas. Dve hiši, ki ste bili že obkoljeni od ognja,
ste ostali po njegovem požrtvovalnem priza-
devanju nepoškodovani. Tudi cerkev je ostala
sredi ognja nepoškodovana. Ob 5. popoldne je
prihitela od c. kr. žandarmerije, žal, prepozno
brzovjavno pozvana šentrupertska požarna
bramba, ki je z znano izvežbanostjo in urno-
stjo nastopila, ogerj hitro popolnoma omejila
in tleče ogorke in žrjavico zamorila. Delala je
neutrudljivo do polnoči, za kar se ji tu izreče
javna zahvala. Ogenj je nastal po neprevid-
nosti pri streljanju z možnarji blizu hiš od pri-
liki, ko se je pripeljala bala neke neveste na
ženinov dom. To je že druga nesreča, ki je
tej nevesti zabranila poroko. Baj je imela biti
že preteklo jesen poročena s tem ženinom.
Taktak je menda z očetom šla v gozd po listje.
Nazaj grede je držala za vrvi, da bi se voz ne
prekucnil po grdem potu. Ker pa je bila pre-
slaba, se je voz vendar prevrnil in ker je ime-
la vrvi ovito okoli roke, je njo vrglo čez voz
na drugo stran, da se je močno pobila. S tem
se je tudi poroka za tedaj razbila. Ležala je
dolgo, predno je okrevala. Ali bo še v tretje
poskusila se poročiti ali ne, se ne vé?

d Novice iz Zagorja ob Savl. Nadebudna
mladina. Učenec 2. razreda v Zagorju, M.
Rus, je ukradel branjevki iz sobe slaštic in
nekaj denarja. Od tega je dal dvema součen-
cema po 1 krono in oba peljal v gostilno, kjer
so se vsi trije opijanili s šnopsom in rumom.
Zgodaj so začeli. — Vlak je povozil dne 1. ma-
ja med Zagorjem in Trbovljami oženjenega
delavca Janeza Vidoli iz Furlanije. Ognil se je
enemu vlaku, med tem pridrdra drugi od na-
sprotne strani, ga zgrabi in poškoduje do
smrti. — Prvi roditeljski sestanek v zagorski
šoli, 3. maja, se je obnesel precej dobro. G.
nadzornik Stiasny je predaval zanimivo o
vzgoji otrok v industrijskih krajih in o pijan-
čevanju. Navajal je, da so velika nesreča za
otroke: zanemarjeni starši, kajenje, alkohol,
sladkosnednost, slaba tovarišija, slabe knjige
in brezvernost. Pogubni vpliv alkohola na člo-
veka je pojasnil s skioptičnimi slikami. Gosp.
vodja Levstik je vzpodbujal k slogi med šolq
in družino. Navajal je zanimive izreke raznih
pedagogo, med temi izrek škofa Slomška:
»Cerkev (g. predavatelj je sicer rekel dru-
žina) in šola sta sestrici dve, nobena brez
druge biti ne sme.«

d O novi cesti Sv. Križ - Čatež moramo že
zopet v »Domoljubu« pisati. Dvakrat smo že
tožili, v kakšnem groznem stanju je ta cesta.
V prometu je domala pol leta, a nič se ji ne
pozna, da bi se po njej vozilo. Kamenje, ki je
na cesti, se tudi nikdar utrlo ne bo. Spustiti
se je mogoče nanjo le s konji, a tudi zanje je
mučiteljica; vprege z govejo živino še ni bilo
na tej cesti. Vprašamo cestni odbor litijski,
kdaj se misli zganiti in cesto prirediti za splo-
šni promet. Čudno, za politične demonstracije
se dobi dovolj časa, za obče koristno delo, ki
ga nalaga dolžnost, ni časa. Vprašamo dalje
cestni odbor, zakaj ne plača cestarju toliko, da
bi vsaj enkrat na teden prišel po cesti pogle-
dat? Pet tednov so delavci že na cesti, pa še
niso videli cestarja na njej; ali je bil prej kate-
rikrat, ne vemo, pozna se ne. V kakšnem sta-
nju morajo biti ceste pri takih razmerah, si
vsakdo lahko misli.

d Ženska zgorela. O zadnjih požarih na
Dolenjskem se nam poroča od Sv. Križa pri
Litiji: Pri nas sta bili v par dneh dve veliki
nesreči. V Tihoboju je pogorelo dne 9. t. m.
devet posestnikov, v Brinju pa dne 12. t. m.
štiri poslopja. Zgorela bi bila cela vas, le po-
žrtvovalnosti domačih orožnikov in mirnske
in šentrupertske požarne brambe se je zahva-
liti, da se je ogenj ustavil. Zgorela je tudi neka
ženska, ki so jo našli šele čez dva dni. Škodo
cenijo na okrog 100 tisoč kron. — V Brinju pa

je zažgal neki otrok. Ubogi pogorelci prosijo,
da bi jim dali dobri ljudje kake podpore. — V
Tihoboju zgorela ženska je 55 let stara samica
Franciška Komat. Hotela je rešiti iz neke skri-
nje denar.

d Šmartno pri Litiji. V nedeljo sta prišla
k nam gg. deželni odbornik Lampe in deželni
poslanec Jožef Mandelj. V društveni dvorani
sta poročala o deželnem zboru. G. dr. Lampe
o deželnem gospodarstvu, g. Mandelj zanimi-
vo o živinoreji. Priporočal je zlasti ustanovi-
tev živinorejske zadrage. Na predlog g. de-
kana se je sestavil pripravljavni odbor, da se
ustanovi prva živinorejska zadruga v deželi.
V odboru so gg. Miklavčič od Sv. Križa,
šmartinski župan, Bric iz Litije, načelnik
kmečke zveze Kotar, Strah iz Cerovice itd.
Shod je bil sila zanimiv, le udeležba se nam je
zdela nekoliko prepričla. V prihodnje, možje,
mora biti bolj obiskano!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Št. Lambert. Tu živi v vasi Borje 90
let stara tetka Marija Končar, ki je še dekle.
A tudi moč ima kakor marsikatera dekle. Tudi
imamo še par starčkov, kateri ima vsak že
nad 85 let. Ali pa tudi kdo učaka izmed se-
danje mladine tako starost? Bolj težko, ker
preveč ljubijo alkohol pod imenom »herovš«!
— Oj, ti pijača! Oj, ljubi alkohol! Na Belo
nedeljo so se stegli fantje brez pravega vzro-
ka med sabo. Sicer že dolgo ni bilo tepeža pri
nas. A so se našle sirovine, ki napadajo mirne
fante. Imena tistih dveh danes zamolčimo, a
jih pri prvi priliki objavimo, kakor hitro se še
zgodí jednak slučaj.

d Iz Št. Lovrenca. Poljedelsko ministrstvo
je z odlokom od 26. aprila t. l., št. 9130, mle-
karni v Št. Lovrencu dovolilo za osnovne
stroške 2000 K podpore. Ker je zadruga ob-
enem prosila podpore za rejo dobrih mlečnih
krav, za katere bi se napravile v Št. Lovrencu
letne razstave, je odločilo ministrstvo, da naj
se v ta namen izposluje od c. kr. kmetijske
družbe od svote, katero dá ministrstvo družbi,
potrebni znesek. Če to ne bo zadostovalo, naj
se napravi natančni porabni načrt ter predloži
v potrjenje deželni vladi in kmetijski družbi.
Dati bi se mogla v ta namen posebna pod-
pora, če tudi ne prav velika. — Za ta lepi
uspeh gre hvala najpred državnemu poslancu
Povsetu, okrajnemu glavarstvu v Rudolfo-
vem in vsem poklicanim faktorjem. V vseh
komisijah so prošnjo podpirali, ker je jasna
njena važnost za organizacijo Dolenjske. Tudi
naš poslanec Hočevar se je pošteno trudil.

d Št. Lovrenc ob Temencl. Poljedelsko
ministrstvo je z odlokom od 26. aprila 1908.,
št. 9130, dovolilo mlekarni v Št. Lovrencu
2000 K podpore za osnovne stroške. Podpora
je za začetek nenavadno velika. Zahvaliti se
imamo za lepi uspeh državnemu poslancu
Povsetu, okrajnemu glavarstvu v Rudolfo-
vem in vsem drugim oblastem. Povsod so našo
prošnjo blagohotno podpirali, ker je mlekarna
največjega pomena za gospodarsko organiza-
cijo Dolenjske. To je obenem najboljši odgo-
vor onim, ki pričakujejo, da bo prav kmalu
vse propadlo. Zdaj bomo imeli le še dolg na
hiši in na novih strojih še nekaj malega. —
Ker je mlekarna obenem prosila za podporo
pri izboljšanju živine in hlevov, je odločilo
ministrstvo, da naj se obrne načelstvo v tej
zadevi na c. kr. kmetijsko družbo, ki dobi za
izboljšanje živine podporo od ministrstva. Če
ta svota ne bo zadostovala, naj se napravi
nova prošnja na ministrstvo. Vporabni načrt
morata odobriti deželna vlada in kmetijska
družba. Ministrstvo bo dalo še posebno pod-
poro. Tako bomo imeli skoro gotovo še letos
za ude mlekarni razstavo in premovanje ži-

vine. — V mlekarni smo dobili tudi nove stroje na par. Postavila sta jih brez monterja Anžur in Barle iz Roj, dva samouka, ki poprej takih strojev še videla nista. Pregledal je postavitev mlekarski nadzornik Legvart, ki je izjavil, da so pravilno postavljeni. Čast takim možem! Za mlekarno je bilo tako seveda precej ceneje. — Razširilo se je tudi govorjenje, da bo mlekarna obsojena zaradi ponarejanja in pokvarjenja mleka. Res je dobil načelnik poziv od sodnije v Trebnjem, kamor je preiskovalna komisija v Trstu in Gradcu sporočala, da je imelo naše preiskovano mleko le 1,1 % tolsče. V tem nimamo prav nobenega strahu. Dokazali bomo, da ima naše mleko na 4 % tolsče. Res je prišlo vodeno mleko v Trst, kar se pa ni zgodilo v mlekarni, ampak drugod, skoro gotovo na železnici. Vsem, ki dajejo mleko po železnici, se ravnotako godi. Napravili smo tudi ovadbo na vodstvo državnih železnic. Sedaj se vrše preiskave. Vsak kdor pozna naše razmere, vé, da se pri nas ni nikdar voda mleku mešala. — Mlekarna je imela vlni 707 K 8 vin. čistega dobička. Odpisalo se je na inventarju 262 K 11 vin.; torej znaša skupni dobiček 969 K 15 vin. — V zadnjem času je umrl na Malem Vidmu stari Lazar. Popred ni živel prav vzgledno. V boleznih je bil dvakrat previden, prav udano in voljno je vse prenašal ter res lepo umrl. Pogreb je bil prav lep. Spremljala ga je požarna bramba, ki se je prav dostojno obnašala.

d Od. Sv. Gregorija. S 15. majem je dobila naša poštna nabiralnica vsakdanjo zvezo (razun nedeljo) s pošto na Ortneku. S tem se boče prišlo v okoli mnogim neprilikom, ki so se dogajale dozdaj pri trikratni tedenski zvezi, ko so mnogokrat najnujnejša pisma ležala po tri dni na Ortneku. Tudi legitimacije in znake za lurske romarje smo dobili en dan po odhodu romarskega vlaka. — V nedeljo, 10. maja, priredila sta naša poslanca Jaklič in Bartol pri nas shod, ki se je ob lepem vremenu vršil na prostem v pomladnem cvetju. Deželni poslanec Bartol je obrazložil, kaj je deželni zbor že v tem kratkem zasedanju ukrenil v prid kmetu in da bo zdaj po novi volivni reformi za deželni zbor prišel tudi kmet za mizo v deželni zbornici. Naš dvakratni zastopnik poslanec Jaklič pa je naštel ugodnosti, katere državni zbor pripravlja kmetijskemu stanu. Na to preide na žalostne razmere, v katere so spravili liberalci našo deželo, preden so pobrali šila in kopita iz deželnega dvorca, izraža upanje, da se bo dalo še pomagati in obljubila, da se bo vedno na vso moč prizadeval vstreti opravičenim prošnjam svojih volivcev, skrbel, da dobi Sv. Gregor potrebne ukrajne ceste. Priporočal je ločitev občine, ker ni nikdar pravega sporazumljenja v občini, ako spada pod dva farna zvona. Kjer pa ni sporazumnosti, pa tudi ni pravega napredka, kar se čuti v vsaki občini, ki se razteza v več župnij. Naše ljudstvo je bilo veselo lepega shoda in izreklo navdušeno zahvalo in priznanje svojima poslancema in načelniku stranke.

d Iz Sentjerneja. Blagoslovljenje nove kapelice. V nedeljo, na praznik varstva sv. Jožefa, se je v tukajšnji vasi Pristavca slovesno blagoslovila nova kapela na čast sv. Jožefa, katero je postavil vrl mladenič Jožef Padarčič. Tako lepe slovesnosti še nismo doživeli tukaj. Kapela je posvečena sv. Jožefu in Mariji pomočnici. — Popoldne ob 5. uri zbrali smo se vsi pri poljski kapelici, od katere smo v slovesnem sprevodu med veselimi zvonjenjem v Beli cerkvi se pomikali proti novi kapeli. Najprvo so šli dečki, za temi fantje in možje in za njimi dekliška Marijina družba iz Bele cerkve. Za temi nosila so štiri dekleta, članice iste družbe, lepo Marijino podobo, za katero so stopale male deklice in slednjič duhovščina ter cerkvene pevke. In na ta način lepo razvita

procesija vila se je proti krasno ovenčani kapeli, katero so blagoslovili priljubljeni šentjernejski gospod župnik v društvu gospoda župnika iz Bele cerkve in gospoda kapelana. Lepo vspelo slovesnost zaključil je govor v proslavo sv. Jožefu. Kapela stoji na lepem prostoru nad vasjo; zeleti je še, da bi dobila mladi. Ti pa sv. Jožef, blagoslovi lepo naše dva mala zvona, če ne precej pa vsaj sopolje in solčne naše gorice.

d Iz Loškega potoka. V nedeljo, dne 10. t. m., je imela naša dekliška zveza prvo predavanje z obširnim razkazovanjem Lurda. Predaval je č. g. kaplan ribniški, Plahutnik. Za lepo predavanje se mu dekleta lepo zahvaljujemo in mu kličemo: kmalu zopet na veselo svidenje. Upamo, da bo novo društvo lepo napredovalo. Vse dobro misleče dekleta in žene vabimo, da se oklenejo našega društva. Čim več nas bo, tem bolj bomo pogumne. Vse za vero in pošteno stvar z združimi močmi. Ne ozirajmo se ne na desno ne na levo, ampak pogumno naprej in ne ustrašimo se nikogar. Zahvaljujemo se tudi gosp. kaplanu, ki ima mnogo truda z nami.

d Na Kumu bo romarski shod pri svetem Joštu na binkoštni ponedeljek, dne 8. junija 1908. Duhovno opravilo bo ob 10. — Snega ni več, vse je v najlepšem zelenju.

d Iz Loškega potoka. »Dekliška zveza« je imela prejšnjo nedeljo predavanje. Predavatelj nam je opisal pot v Lurd in pa mnogo še povedal in razložil zanimivosti slavnega Lurda. Bilo je zanimivo poslušati govornika, ker si je on že vse te kraje sam ogledal in obiskal. Tako smo v eni uri naredili rajžo v Lurd v duhu, ker nam ni bilo dano se dejansko pridružiti baš ta dan odhajajočim slovenskim romarjem na to slavno-božjo pot. Ker se je že govorilo o potovanjih, je pa konečno še gospod predsednik popisal svojo tudi zanimivo rajžo iz lepe Dolenjske čez strašno Ravberkomando v Istri. S šaljivimi dogodki in dovtipi kaj dobro osoljeno opisovanje je poslušavke prav razvedrilo. Res kratka rajža pa dosti doživeli! Po predavanju se je zapisalo zopet novih 25 članic. Tako je prav. Le skrbimo, da se naše društvo razvije kot se Tabor! V kratkem začne tudi »Dekliška zveza« z zabavnim delom. »Tabor« kmalu priredi zanimivo predavanje.

d Mirna, 16. maja 1908. Jubilejna slovesnost. Pretečeno nedeljo, 10. t. m. se je pri nas vršila kaj mikavna slovesnost na čast lurski Materi božji, katere se je udeležila vsa župnija. Novi kip lurske Matere božje so nosile v procesiji na lepo ovenčanih nosilih menjaje se po štiri dekleta Marijine družbe, štiri pa so poleg njih nosile lilije. Najlepši del procesije so tvorili šolski otroci. Dečki in deklice so nosili na obeljenih palicah papirnate trakove slovenskih barv. To priprosto nakitje je slikovito povzdignilo skupino otrok, ko je vodil g. nadučitelj Jenko in neko dekle Marijine družbe, ker se gospodična učiteljica ni udeležila te »izvanredne« procesije. Vendar je pri oknu ven kula iz radovednosti, kdo jo nadomestuje. — Procesija se je vila od Mirne na Selo, kjer so vrl Seljani lurski Mariji pripravili kapelico sredi vasi v stanovanje. Tam je pričakovala procesijo dekliška Marijina družba od sv. Križa z zastavo. Po blagoslovu in pridigi so bili šolski otroci pogoščeni in vsakdo je dobil v spomin lepo podobico lurske Marije. Veselje je sijalo vsem udeležencem z obraza in še dolgo so pobožni Marijini častivci klečali okoli prve lurske kapelice v župniji Mirna. Slišalo se je, da bi radi še na Mirni in v Glinku imeli enako kapelico. Lahko jo še imate, ako boste tako goreči in požrtvovalni, kot so bili Seljani, posebno oče Kaferle in njegova hčerka Alojzija ter Frančiška Zabukovec in Marija Grm, ki so se največ trudili za to. Vprašal bo kdo, koliko pa stane? Podoba sama je delo J.

Obletlerja iz gredenske doline na Tirolskem, je 110 cm visoka in stane 88 K, vožnja od tam pa 10 K 50 v. Popravilo kapelic2 in druge priprave pa stanejo okoli 200 K. Lastnega dela je bilo pa tudi dosti, kar se še ne računja ne. — Skupaj torej okroglo 300 K. Ves primankljaj, okoli 90 kron, je pokrili oče Kaferle. Kaj ne, dobri Seljani, težko ste dajali kronce, pa vselej je te darove in trud bogato plačalo veselje ob blagoslovu kapelice. Vsem, ki so kaj pripomogli k tej slovesnosti, se izreče tu javna zahvala. Najprej Mariji, ki je uslišala naše prošnje za lepo vreme, g. župniku, g. nadučitelju za spremljevanje solariev, g. organistu Šušteršiču in pevcem za lepo petje, Marijini družbi od sv. Križa za udeležitev, posebej še zastavonošam svetokriške in mirnske zastave Marijine družbe in staršem, ki so imeli precej posla z otroci, da so jih opravili za procesijo. Bog plačaj in lurska Marija prosi za vas! — Na Gomili je umrla najstarejša žena naše župnije, Ana Maren, stara 84 let. — Ubil se je v sredo, 13. t. m., pri zgradbi nove železnice Trebnje - St. Janž pri 3. km v globoki zaseki pri Zvijavnicah oženjeni delavec Leopold Pust, doma iz Mirne peči. Zemlja, na kateri je stal, se mu je naenkrat utrgala pod nogama in padel je podrgul meter globoko tako nesrečno na ostri rob vagončka, da mu je ta odsekal pol glave tako, da je od desnega ušesa ostala polovica pri truplo, druga polovica pa pri odbitem delu glave. Bil je na mestu mrtev. Delal je pri železnici le poltretji dan. — Firma Polz in Knoch, ki gradi novo železnico Trebnje - St. Janž, se je baje razbila, ker je menda g. Polz moral likvidirati radi insolvence. Odslej bo firma obstala še do končane zgradbe le pod imenom Knoch. V četrtek, 14. t. m., so dobili vsi njeni uradniki odpoved službe. Pri novi železnici se kaže, kakor se govori, precejšen deficit, okoli 600.000 K. Baje dobi firma Knoch od šentianške koksne premogovne družbe ravnatoliko doplačila z ozirom na nezane tehnične ovire pri globoki zarezi v »Zvijavnicah«. — Na vsak način hočejo nekateri prepoditi iz Mirne g. geometra Rödlbacha, ker bi seveda ta marsikateremu kmetu pomagal do pravice pri obračunu z železniškim podjetjem. To se hoče doseči s tožbami, ki so ena kot druga ničeve.

Gorenjske novice.

Iz kámnškega okraja.

g Slamnikarska zadruga v Mengšu na Kranjskem. Slamnikarstvo je domača obrt v kámnškem okraju. Kakor se pripoveduje, se je neki Ihanec kot vojak na Laškem pred več kakor sto leti naučil plesti slamnike. Ta obrt je nadaljeval tudi v domovini. Iz Ihana se je ta obrt razširil kmalu zlasti po menški fari. Pletli so pa kite skoro po celem kámnškem okraju. Slamnate izdelke so izprva le domačini razprodajali, pozneje so pa začeli krošnjariti s kranjskimi slamniki Tirolci, katerim je to krošnjarenje neslo precej dobička. Tirolci so bili veliko bolj podjetni in so si poiskali odjemalcev zlasti po mestih. Napravili so si polagoma velike tovarne v Domžalah in Mengšu, od koder razpošiljajo slamnike po celi Avstro-Ogrski in še v druge države. Domači slamnikarski obrt čedalje bolj propada. Nekdaj so ljudje veliko zaslužili pri pletenju kit in pri izdelovanju slamnikov iz domače slame. Vsa družina, možje, žene in otroci, so pozimi pletli kite in si precej prislužili. Tekom časa so pa tuje kite izpodrinile domače. Iz Italije, Japana, Kitajskega se uvažajo lepe kite, ki so

tudi po ceni. Zato se doma čedalje manj plete. Ljudje le zelo težko prodajo domačim tovarnarjem, ker ti lepe kite in po ceni dobivajo iz tujine. Istotako peša tudi izdelovanje slamnikov iz domače kite. Slamnikarstvo na Kranjskem je prešlo skoro izključno v roke tujcev, ki so si napravili velike tovarne in moderne stroje za izdelovanje slamnikov. Malim slovenskim slamnikiarjem ni mogoče konkurirati z mogočnimi tovarnarji. Da se reši slovensko slamnikiarstvo, kar se sploh rešiti dá, se je ustanovila v Mengšu slamnikiarska zadruga. Zadruga si je napravila moderne stroje in izdeluje preproste, pa tudi najfinejše in najmoderneje slamnike za može, gospe in otroke. Ker ima zadruga velike in mogočne konkurente, zato upamo, da jo bo vsak zaveden Slovenec in Slovan podpiral. Torej prosimo bravce »Domoljuba« in vse prijatelje naše organizacije, da naročate slamnike pri naši slamnikiarski zadrugi. Zastopnik za Kranjsko je: Ivan Podlesnik ml., Stari trg št. 10 v Ljubljani. Tu se prodaja na drobno in na debelo. Vsakdo naj bo prepričan, da bode dobro in močno postrežen. Svoji k svojim!

g Moravče. V nedeljo, 10. maja, se je vršil v šoli občni zbor mlekarke zadruge. Poročal je nadučitelj Toman. Javil je, da je odbor, izvoljen na zadnjem občnem zboru, izvolitev odklonil. Treba je voliti zopet nov odbor. Izvoljeni so bili med drugimi v odbor trije naši može. — Na razne predloge posameznih zadržnikov, zlasti na predlog grajsčaka Pirnata se je sklenilo pobirati mleko potom skupne vožnje. Od vsakih 100 litrov plača zadržnik vozniku 80 vinarjev. Sprejeto. Gospod Toman: »Bodete videli može, sedaj bo mlekarina cvetela.« No, mi bomo tudi veseli kacega napredka in če se mlekarina res opomore, bo zasluga vrlih mož, ker vedno in vedno so drezali: enkrat so pa le zbrihali zaspance. Končno javi nadučitelj, da se vrši čez 14 dni zopet občni zbor radi izpremembe nekih pravil. Nato je bil občni zbor zaključen.

— Katoliško izobraževalno društvo priredi v kratkem novo tridejanko: »Ljubezen in maščevanje«. Komedija se vrši ob času turških vojsk v 15. stoletju.

g St. Vid pri Brdu. Tukajšnji vojaški nabor dne 30. aprila in 1. maja se je vršil povsem mirno. Fantje so bili sicer precej veseli, »tavnih« se je razlegal, da je kar zvenelo, družih sirovosti pa ni bilo. V tem oziru smo na boljšem. Mladina spoznava dan za dnem, da njen namen ni surovo vpitje, ampak zbira svojega duha za nekaj višjega, za novo moralno življenje. In to je zasluga naših društev! Kdo toraj ne pozdravlja z radostnim srcem katoliške organizacije! Mladina je lahko vesela, lahko se prijetno zabava, toda išče naj razvedrila v pošteni družbi. Čemu je treba ravno ob vojaških naborih toliko pridruženja in razgrajanja? Upamo, da se bode v tem oziru še mnogo spremenilo.

Iz ljubljanske okolice

Vič-Glince. Predavanje. Prošlo nedeljo se v katoliškem slovenskem izobraževalnem društvu na Viču-Glincah predaval g. Ivan Podlesnik, predsednik ljubljanskega telovadnega odseka, o pomenu telovadbe v naših mladeniških organizacijah. Nato se je ustanovil telovadni odsek in kot 23. pridružil »Zvezi telovadnih odsekov«. Zanimanje za telovadbo je moj udi izobraževalnega društva veliko.

g Sostro pri Ljubljani. Lurška jubilejna slavnost se bo vršila 31. majnika ob vsakem vremenu. Želimo obilne udeležbe od mnogih Marijinih družb. Vabila razpošljemo še ta teden. — Predvečer slavnosti bo poveljevalo

slovesno zvonjenje ter zažiganje umetnalnih ognjev s stolpa župne cerkve sv. Lenarta. Katol. slov. izobraž. društvo postavi Lurški kraljici v slavo jubilejni mlaj. — Zaunji majnik bo slovesen praznik za vso župnijo. Pri jutranji sv. maši skupno sv. obhajilo za domačo dekliško Marijino družbo. Ob desetih slavnostna propoved ml. gosp. prelata Andreja Kalana pri slovesnem vsprejemu novih družbenic v Marijino družbo. Slovesno levitirano sv. mašo bo daroval preč. gosp. župnik Ivan Molj. — Vse zaželene sesterske družbe in dragi gostje se zbero in sprejme ob 2. uri popoldan pri zalem znamenju sv. Jožefa ne daleč od župne cerkve, kamor poidejo vse družbe z zastavami in naposled belooblečene deklice, ki bodo nosile novo prekrasno zastavo še zavito. — Pri popoldanskem cerkvenem opravilu bo nastopil kot slavnostni govornik preč. gosp. dr. Mihael Opeka o priliki slovesnega blagoslovljenja nove zastave za dekliško Marijino družbo. Cerkevno slovesnost zaključijo mogočni Te Deum ter blagoslov z Najsvetejšim; vso jubilejno slavnost pa završi: — Veselica na okrašenem gledališkem prostoru po sledečem sporedu: Pozdrav Mariji. Pesem. A. Foerster. Pozdrav družbam in gostom. Moj vrtec. Pesem. Fr. Ferjančič. Samostanska lilija. Dvogovor v verzih. S. S. Šivilja. Pesem. Fr. Ferjančič. Roža skrivnostna. Dramatska slika. S. Sardenko. Sijaj, solnčice. Pesem. Fr. Ferjančič. Eno uro v službi gospe Sitne. Šaljiva enodejanka. S. S. Češčena Marija! Pesem. A. Foerster. Blažena med ženami. Alegorična slika. Dr. M. Opeka. — Pesmi poje dekliški pevski zbor. — Sedaj ste brali, kam naj vas 31. majnika kliče in miče in vabi srce. Ali pridete? Dobro! Hvala vam in slava Lurški kraljici!

g Spomini s pota. Pod tem naslovom smo dobili daljši dopis iz Črnuč. V tem se popisuje pot na Brezje in na blejski otok, kamor so romala nekatera črnuška dekleta, ki so polna hvale o lepih šmarničnih pobožnostih, katerih so se udeležile v nekaterih cerkvah. Žal, da radi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti vsega dopisa.

g Iz Virja pri Medvodah. Ker nameravamo delavci in delavke iz tovarn Goričane in Medvode prirediti zadnje nedeljo meseca majnika sveto mašo na Šmarni gori s petimi litanijami, zato to sporočamo v vaš cenjeni list »Domoljub«, da ne bode kdo rekel, da ni vedel. Delavci in delavke iz Goričan in Medvod, udeležite se kolikor vam je mogoče tega izleta k Mariji na Goro! Sveta maša bo ob pol 10. uri. Če bo lepo vreme, bomo vzeli tudi zastavo s seboj, in se bomo zbrali kakor lansko leto zopet letos ob prihodu v Zgornje Pirniče in bomo šli z razvito zastavo skupno na Goro. Torej ob 8. uri v Pirničah. Delavci in delavke, ki ste v društvu, vzemite tudi društvene znake s seboj. Ker je letos jubilejno Marijino leto, pojdemo še obilnejše, da nam ljuba Mati božja izprosi tudi zanaprej srečo in zdravje, saj smo vsi njeni otroci. Ker nismo toliko srečni, da bi šli tja v Lurd jo počastit, pa jo pojdemo tukaj v domačem kraju. — V juniju nameravamo iti tudi skupaj iz obeh tovarn na blejsko jezero Marijo počastit. Čas bomo že pravočasno naznanili drugič. Z Bleda bomo naredili izlet v krasni Vintgar, ki je dobre pol ure oddaljen. Peljali se bomo z jutranjim vlakom do Lesec, potem na Bled, kjer bo sv. maša, potem kosilo in po kosilu gremo skupno v krasni Vintgar.

g Iz Preske. Pri nas smo vpeljali z novim letom nabiralnike v šoli. Otroci imajo veselje. Nanosili so že 200 kron. Nadučitelj in učiteljica imata tudi dosti sitnosti in truda. Pa trud bo obilno poplačan. Te kronice, katere so otroci prihranili, bi gotovo nepotrebno napravili. Starši, podpirajte to koristno stvar!

Dobrovske novice.

g Naše lanske državnozbornske in letošnje deželnozbornske volitve so bile šele dne 6. marca t. l. popolno potrjene pred c. kr. deželnim sodiščem v Ljubljani, kamor sem bil zatožen radi agitacije pri nekaterih tukajšnjih volivcih, ki so odločni pristaši S. L. S. Par tukajšnjih mojih dobrih prijateljev je stvar podrezala, drugi so pa stikali po hisah. Napravili so zatožbo-ovadbo, katera je bila pa s pravo resnico v popolnem nesoglasju in — ostali so ob tem vsi moji prizadeti prijatelji z dolgim nosom.

g Sprejem. Dne 29. aprila t. l. prišel je k nam novi župnik, vrli g. Josip Plantarič, katerega smo po svojih skromnih močeh, kolikor je bilo ravno mogoče, slovesno sprejeli. Pozdravili so ga: oče župan v imenu občine, Marijina družba in g. nadučitelj Požar v imenu šolske mladine. Čaka blagega gospoda pri nas veliko koristnega dcl. ki je bode s pomočjo božjo in Device Marije tudi gotovo zmagal in srečno dokončal. Bog in varstvo naše Mamke božje naj bode vedno z njim in naj ga stanovito podpira pri njegovem delovanju za dušni in telesni blagor vseh dobrovske faranov. Ob dohodu je bil slovesen blagoslov v župni cerkvi.

g Dohod in sprejem. Dne 9. t. m. so prišli k nam popoldne kmalu po 2. uri prevzvišeni g. knezoškof Ant. Bonaventura Jeglič. Sprejela jih je, kolikor mogoče, naša fara slovesno. Nagovorili so jih oče župan, Marijina družba in ena učenka v imenu šolske mladine ter jim podali lep šopek svežih cvetic. Podali so se potem v župno cerkev, kjer so dali slovesni blagoslov s presv. Rešnjim Telesom; od tod so se podali v šolo, koder je bilo izpraševanje iz veronauka. Ob 4. potem so šli pa v spovednico in so spovedovali vernike tja do 8. ure zvečer. Zjutraj je sledila zopet spoved. Ob 9. uri so imeli sv. mašo, potem uro trajajoči govor, v katerem so dali nam vsem imenitnih podukov za razburkano življenje današnjih viharnih in sv. cerkvi ter veri nasprotnih časov. Omenili so v svojem govoru tudi prav pohvalno naše gospode: novega župnika g. Plantariča in g. Kajdiža, kaplana in kateheta, ki je pripravljaval neumorno otroke za sv. birmo. Nato so podelili Prevzvišeni 45 malim zakrament sv. birme in slednjič sprejeli v Marijino družbo 13 deklet. Odpejali so se od nas okrog 5. ure popoldne. Kličemo: Bog ohrani tako skrbnega, milega in požrtvovalno delavnega g. knezoškofa v svoji milosti do najskrajnejših dni, ki jih človek sploh na tem svetu doživi more. Božja pomoč bodi vedno z njimi!

g Sadno drevje. Tako krasno in obilo ni pri nas sadno drevje že od leta 1886. več cvetelo in tako ugodno odcvetelo, kot je letos. Bog daj, da bi bilo tudi jeseni kaj prida tresti!

g Vzorno. Tako vzorno se menda nikjer na Kranjskem ne skrbi za šolsko higijeno, kot se ravno pri nas; kdor tega ne verjame, naj pa pride pogledat; naučil se bode gotovo veliko lepega in koristnega, kako ravno ne sme biti okoli šolskega poslopja. — Za danes dovolj! — M. Rant.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Kolovraške novice. Nedavno smo imeli tu sv. misijon; vodila sta ga gospoda misijonarja Kitak in Šporn. Uspel je nepričakovano lepo. Prelepi, v srce segajoči govori so bili prav dobro obiskovani. Sklepna procesija je bila tako velikanska, da Kolovrat gotovo še take ni videl. — Naj bi bili sadovi sv. misijona trajni! — Pred kratkim so bile občinske volitve; izvoljeni so zanesljivi pristaši S. L. S. in upamo, da tudi župan, kateremu so vže v

drugo izkazali svoje zaupanje, ostane pri Slovenski Ljudski Stranki, ki ima edina srce in smisel za kmeta. — Druga polovica župnije — Briše in Zvarnlje — spada v kanderško občino, ki ima izvrstnega župana Obrezo. — V kratkem sta tukaj dva od kapi zadeta umrla. Eden — Zajec Luka — je bil prve vrste čudak, ki bi bil tudi slavnemu grškemu čudaku Diogenu nevaren tekmeč. Ko je bil nekoč zgubil neko pravdo, je prižgal žveplenko in se delal kakor da bi iskal zgubljeno stvar. Ko ga sodnik vpraša, česa išče, odgovori: »Gospod! iščem pravico!« In sedaj je našel pravico, Bog naj mu bo tudi milostljivi sodnik! — Če naposled še omenim, da nekaj kolovraških fantov kašo piha, namesto da bi doma staršem pomagali, sem približno vse povedal. — Glej ga, racmana, nekaj bi bil pa skoraj pozabil, kar pa ni tako malenkostno. Cenjeni »Domoljubovi« bravci gotovo radovedno čakajo, kaj je neki. No, pa poslušajte: »V Kolovratu še mežnarije nimamo.« »Kaj nas to briga«, poroko »Domoljubovi« bravci. — Res, to zadeva samo kolovraške farane, a zdi se, da nekateri še ne vedo, da pri farni cerkvi ni mežnarije in da jo je treba čimprej zidati, da kolovraški organisti ne bodo morali podnevu za kakim pultom kimati, ponoči pa bogsigavé kje »jerperge« iskati.

g Iz Gorj. Gorjansko bralno društvo je imenitno proslavljalo svojega patrona in zaščitnika sv. Jožefa. V ta namen je priredilo zabaven večer s petjem in igro »Roza Jelodvorska«. Znani so gorjanski igralci in igravke kot najizbornejši predstavitelji, in ni nas še varal up v njih talente, ampak da bi nam tako splošno in izvrstno ustregli, tega pa nismo pričakovali, ker vsi igralci so izbornorešili svoje vloge. Cela igra pa ima lep vodilen princip: »spoštuj očeta in mater itd.« ter je raditega v vzgojelnem oziru pohvalne vrednosti. Zraven pa je zapredena v ne preveč kričeče slučaje ter je izrazitost značajev izvedena v posebno krepkih potezah. Končno pa izrekamo čast vsem sodelavcem, ki so pripomogli k tej proslavi, videč, kako mnogo se doseže s pravo izobrazbo, ter pričakujemo, da nas kljub poletni vročini društvo v kratkem razveseli z novim povabilom. — V našem okraju je nastalo zadnji čas veliko in važno premišljevanje, po katerih elipsah bi naj zdaj hodilo solnce »vinske terne« (izraz Gorjanec, ki pomeni liter vina), ker ni vse eno, ali naj gre še »po solncu« ali morda drugače. Tudi so preračunili učenjaki izmed kroga alkoholistov, da bo planet alkohol v kratkem trčil z zvezdo repatico — abstinenco. Kdo bo zmagal, bomo hitro telegrafirali na vse strani. Upamo pa, da bo zmagal pri abstinencih, ker se je posebno mladina jela zanimati za to hvalevredno stvar, in so obljubile abstinentsko poskušnjo tudi nekatere krasne rožice.

g S Suhe pri Kranju. Predstava knjižnice »Slovenske dijaške zveze« je zelo dobro uspešna. Igravci, ki so večinoma prvič nastopali v večjih vlogah, so igrali zelo naravno in nepriljeno. Predoseljski pevski zbor je pod vodstvom g. Ovna zelo lepo zapel mnogo ljubkih pesmic, med katerimi še vedno najbolj ugaja: »Nazaj v planinski raj«. Novi oder, ki ga je lepo izvršil po danem načrtu mizar Kern z Bele, je velik in prostoren, tako da so imeli igralci vedno dovolj prostora in knjižnica je lahko ponosna nanj, ker tacega nimajo daleč naokoli. Za Valjavčev pod je nekoliko prevelik, boljše bi se podal v kaki dvorani. Čisti dobiček igre je znašal 103 K 44 vinarjev.

g Železniki. Vesel in pomenljiv dan je bil 10. t. m. za naš trg. Krščanski moške in mladeniči so se zbrali, da si ustanove »Katol. slov. izobraževalno in podporno društvo«. Zastopnik kršč. soc. zveze v Ljubljani gosp. dr. Aleš

Ušeničnik je s prepričevalnimi besedami ponašnjeval potrebo izobrazbe na krščanski podlagi. Govoril je vsem iz srca. Iskrena mu hvala! Prihite! Je na shod tudi mnogospoštovani državni in deželni poslanec gosp. Fr. Demšar kot ustanovni ud; bodril je zlasti mladeniče, naj se tesno oklenejo društva. Čast in hvala blagemu dobrotniku! Koj se je vpisalo 80 udov in še pristopajo, ki so vsi odločno krščanskega mišljenja ter obsojajo neodkrito protiversko rovanje nasprotnikov. Pokazalo se je, da so Železniki po večini še zvesti krščanskim načelom. Moške in mladeniči krščanskih načel, vsi v »Katol. izobr. in podporno društvo«; tu najdete poštene družbe, zabave in dobrega berila obilo. Svojo čitalnico imamo poleg župne cerkve v Pavlucovi hiši.

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n K. s. izobraževalno društvo v Podragi nas je povabilo na svojo prvo letošnjo veselico dne 3. maja, ki se je zelo dobro obnesla. Moški člani so predstavljali podočno tridejansko igro »Zapravljevec« — reči moramo vsekoli dobro. Da bi jih videli, te vrle fante, kako dobro so se zamislili v svoje vloge, kako sigurno so nastopali na odru. So pa to res ponositi mladeniči, ki jih sam cesar rad ima ter so bili dne 9. t. m. kar trije izmed igravcev potrjeni za vojake. Želimo Karolu in Joni, da pri vojakih dosežeta isto čast, ki sta jo imela v igri, kmetu Tomažu pa iz srca privoščimo vsaj čast Jonovo! — To pot so nas pa tudi članice k. s. izobraževalnega društva prvokrat razveselile z enodejanko »Dve pismi«. Tudi te niso s svojim nastopom prav nič zaostajale za moškimi člani. Zlasti nam je izvabila hišina Zofka s svojo vlogo mnogo smeha. — Petje je bilo prav lepo, posebno je ugajal »Venček narodnih pesmi«. — Prav veseli smo se razšli iz Podrage s sklepom, da bomo prav radi zopet prišli, kadar nas bo povabilo na veselico delavno k. s. izobraževalno društvo. Vlani ste nas povabili za sv. Marjeto; ali bo tudi letos kaj?

Od Sv. Trojice nad Cerknico.

n Izobraževalno društvo je vključ vsem nasprotovanjem in obrekovanjem naših nasprotnikov ustanovljeno in njega pravila potrjena. Na velikonočni ponedeljek se je izvolil odbor. Predsednikom je izvoljen Ivan Korošec iz Rožanc. Dne 3. maja imel je v društvu prvo predavanje domači gospod. Predaval je »o olik«. Udje, ki so se ga udeležili v obilnem številu, so pazno poslušali in upamo, da bode predavanje imelo tudi svoj uspeh. Društvo ima dotedaj tudi vže nad 60 lepih podočnih knjig. Dal Bog, da bi se oprijeli društva z vso silo vsi naši moške in mladeniči. To bode najboljši odgovor — dopisniku »Slov. Naroda«. **n Z nožem je napadel liberalni Centa** iz Hribarjevega nekaj fantov našega društva, in pri tem nevarno ranil mater g. župnega upravitelja. Seveda, »Slov. Narod« piše, da je to najpoštenjši človek na svetu. Daleč so prišli narodovci s svojo surovostjo. Klanje z nožem se proslavlja kot slavno dejanje. Ker se s tem peča sedaj sodnija, hočemo o tem pozneje kaj natančneje poročati.

n Na Tabru — (pri sv. Urhu) — kjer je božjepotna cerkva Matere Božje pomočnice kristjanov, je vsako leto shod dne 24. maja. Ker je pa letos nedelja, zato bode shod v po-

nedelick 25. maja. V nedeljo popoldne ob 4. uri bodo litanije, na to pridiga in spovedovanje. Drugi dan ob 6. uri prva sv. maša, ob 10. uri slovesna. Pridite častilci Marijini na naš prijazen griček počastit Kraljico majnika.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz Hotedršice. Naše izobraževalno društvo je priredilo dne 10. t. m. lep večer svojim udom in vsem faranom, ki hrepene po napredku. Igrali sta se dve šaljivi igri: »Kmet Herod« in »Krčmar pri zvitem rogu«. Igralci so izvršili svoje vloge v popolno zadovoljnost poslušavcev. Tudi pevski zbor je rešil nad vse častno svojo nalogo. Delali smo, da se tudi na kmetih dá veliko doseči, ako se hočejo nadarjene moči potruditi. Neustrašeno naprej po jasno začrtani poti. Kdorkoli še pošteno misli, se bo oklenil tega društva, katero že sedaj pri začetku šteje do 60 udov. — Naša, v glasilu pijanih bebecv, »Notranjica«, imenovana »Kmetška stranka«, je vsa iz sebe, ker je pritožba zoper občinske volitve, katere so se, kar zadeva S. L. S., zelo taktno vršile, brezuspešna in so volitve v polnem obsegu potrjene. Kako je pihal jeze »zamaknjeneč«, bati se je, da ga prej ali slej ne pošljemo celo na Studenec, toliko mu dajo opraviti volitve. — Prezgodaj sta si ponujala županski stolec vedno trezni Korel in odkritosrčni Šemrov. Ko je navdušenost vsled zavžite alkoholne pijače priklopela do vrhunca, so začeli jemati županski stolec dosedanjemu, obče spoštovanemu možu ter si ga začeli vsiljevati. Pa pravi Šemrov: »Korče, sedaj boš pa ti župan«. Trezni Korče pa z eno roko odbija, z drugo pa vleče županski stolček ter kolikor mogoče otožno odvrne: »Pa vi, Šemrov, bodite župan!« A delala sta račun brez krčmarja, zato pa niti eden ni prišel v odbor. Oglasilo se namreč jih je do sto: »Nobeden izmed vaju nam županil ne bo«. Moška je ta! Kar so liberalci iskali, to so dobili. Ako ne boste pametni, boste drugi še bolj izkupili. — »Domoljub« je pri nas zelo razširjen, nasprotno pa »Notranjec« čedalje bolj izgublja svoje naročnike. Le edino v Ziberšah je še nekaj »zarukancev«, katere menda ne bo nikoli srečala pamet. — Naši liberalci so se maščevali, ker so bili vsi izbaceni iz občinskega odbora, po svoji vitežki navadi s tem, da so svojim političnim nasprotnikom ponoči mazali hiše. Res, kako junaštvo je to! Vsak po svoje. »Čast, komur čast.« Čudno, da Vončina, vodja naših liberalcev, tudi tega ni pisal v »Notranjca«. Ze vč, zakaj ne. — Grozen strah vlada med liberalci zaradi konsumna. Boje se ga kakor h... križa. Ze vedo, zakaj. Pa če tudi konsumnega društva ne ustanovimo, je vsekako želeti, da kak pristaš naše stranke začne trgovati; njega se potem vsi oklenemo. Vse sedanje prodajalne so v rokah liberalcev, kamor človek kmalu niti več priti ne bo smel, ker je v nevarnosti, da je napaden. Toliko v oopmin trgovcem, dokler še ni zamujeno, da gotove ljudi odpravijo iz svojih hiš, oziroma jim na en ali drug način zamaše umazana usta. — »Notranjec« se tudi vedno zaganja v občespoštovanega gospoda soproga tukajšnje c. kr. poštarice ter mu očita različne nepoštenosti, katerih on nikdar ni zakrivil, in kliče oblasti na pomoč zoper »kričeče razmere« na pošti, kjer je pa po spričevanju v to poklicanih faktorjev vse v najlepšem redu in se uradovanje vrši v splošno zadovoljnost tukajšnjega ljudstva. Vzrok, da se tako zaganja v cenjenega gospoda je ta, ker prezira njihovo grdo počenjanje.

n V Logatcu se prodajajo vžigalice »V korist obmejnim Slovincem« pri tvrdki E. M. Svetličič.

Najnovejši dogodki.

Strašen potres. Iz Meksike prihaja poročilo, da so provincijo Sinaloo tekom osmih dni trije potresi skoro popolnoma uničili. Od 1800 hiš mesta St. Dimas je skoro tretjina del razrušen. V luki Agiolumpo je poškodovanih mnogo ladij, braziljska jadrnica »Diaz« se je potopila. — Tudi v Kataniji so čutili velik potres, ki je na poslopih napravil mnogo škode.

Krvav spopad med kmeti in karabinjeri. V Reteгну na Laškem je prišlo med kmeti in karabinjeri do krvavega spopada, v katerem so bili trije kmeti ustreljeni, mnogo je pa bilo ranjenih.

Kako se vršijo svobodomiselnih shodi. Shod svobodomiselnega italijanskega akademičnega dijaštva se je končal s pretepom. Napadli so nekega duhovnika, katerega so pa drugi branili. Bratje pretepači so med drugim v resoluciji naravnost pozvali avstrijsko vlado, da da Italijanom v Trstu vseučilišče v smislu avstrijskih temeljnih zakonov.

V vzhodni Afriki razsaja huda lakota. Več tisoč oseb je umrlo vsled nje.

Pril občinskih volitev na Francoskem so bili v mnogih krajih poraženi socialni demokrati. Ljudstvo vedno jasneje spoznava to linavsko, protiversko stranko.

Hrvaški ban Rauch namerava začeti preganjati hrvaške poslance, ki mu delajo mnogo preglavic.

Iz raznih krajev.

Z Dunaja. Slovenec Ivan Peterman, c. kr. poštni ekspedient in njegova soproga Ivanka Peterman sta praznovala v nedeljo, dne 3. maja svojo srebrno poroko v cerkvi sv. Florijana ob navzočnosti njegovega brata Alojzija Petermana s soprogo in dvema hčerkama s Kranjske gore in veliko njegovih znancev in prijateljev. Cerkevno opravilo je izvršil prečastiti gospod župnik Ivan Mechtler, kateremu se tu izreka za njegov ginjeni govor iskrena zahvala.

Z Dunaja. Sprejmi, dragi »Domoljub«, par vrstic od Slovencev, ki si tu v potu svojega obraza služimo kruh. — dela imamo različna, največ delamo v tovarnah za usnje; posebno naših fantov dela veliko v znani Sečarjevi tovarni. To je krščanska tovarna, tukaj ne gospodarijo mokrački ali sociji, ampak sami krščanski možje. Drugi si služijo kruh s krošnjanjem, eni peko pozimi kostanj, poleti pa prodajajo sodo-vodo. Tako preživimo sebe in svojo družino. — Velikonočne praznike smo sprevedli skoro kakor doma. Tudi smo nesli žegnat, oziroma naše gospodinje. A najkrajše žegen pa je bil ta, da so naš gospod duhovni pastir Rebol imeli velikonočno nedeljo ob 3. popoldne slovensko pridigo in pete litanije. Marsikatero oko je bilo rošno, ko je na koru zapel pevski zbor »Straže«: Skalovje groba se razgrinja in pečat se strga preč itd. In pri odpevu: Raduj nebeška se Kraljica itd., so bili trenutki dušnega veselja, ki nam ostanejo neizbrisno v spominu. Na Dunaju je torej za nas dobro preskrbljeno; tukaj imaš prilžnost, da vsaki mesec lahko slišiš besedo božjo v domačem jeziku; za spoved je tudi preskrbljeno. Še nekaj bi na srce položil tebi, bodi da si delavec ali kostajnar ali krošnjar: skrbimo, da ne bo sobe, kjer stanujejo Slovenci, brez katoliškega lista »Slovenca« ali »Domoljuba«! Proč z liberalnimi časopisi!

Prosim,
povejte
to svoji
prijateljici!

Kdor pošlje do konca julija trgovcu, pri katerem jemlje »Ceres« - jedilno mast, ovitke Ceres-zavoječkov, dobi za vsakih 10 zavojčkov

1 kos najboljšega
cvetličnega
mila št. 650
čisto zastoj.

1159 1

Ceres
Jedilna mast

je zelo lahko prebavljiva, brez vsakih tujih primesi in nepotrebni maščobnih kislin in raditega tudi slabotnemu želodcu ugajajoča. Izvrstno redilnosredstvo, zlasti za bolne na želodcu, okrevajoče in otroke. 1059 1

ŽITNE CENE.

Cena za 100 kg.

Ljubljana, 19. maja.

Pšenica, domača	24.—
Rž	20.—
Oves	17.—
Ajda, črna	19.—
Ajda, siva	18.—
Proso, belo	20.—
Proso, rumeno	17.—
Ječmen	18.— s.
Fižol, rdeč	19.—
Fižol, koks	19.—
Fižol, mandalon	14.—
Ječmen	18.—

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec.

13 43 42 65 15.

Dunaj.

49 54 67 8 21

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba.
Odpuhuje se iz Ljubljane vsak torek.
Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana,
Dunajska cesta št. 18, nasproti znane
gostilne pri »Figovu«. 1878 26-9

Shranjujte Kunerolove ovitke

kajti za vsakih 10 ovitkov
dobite pri svojem trgovcu
... zabavno ...

Kunerol-igro.

Prva naklada teh Kunerol-iger je vsled splošnega zahtevanja popolnoma pošla. Nove igre se bodo razdeljevale od 1. junija nadalje.

Pazite torej na **Kunerolove ovitke!** 1165 1-1

Pomanjkljiva prebava je vzrok skoro vsem boleznim. Za stalno uravnavo prebave izborno služi dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvorni dobavitelj v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnah. — Glej inserat.

Na prodaj sta dve
prostorni

HIŠI

3/4 ure od Ljubljane. Več
pove **Jos. Kordež** v
Kamnogorici p. št. Vid pri
Ljubljani. 1243 1-1

Zajamčena originalna bela
prav dobra vina leta 1907
prodaja v množinah od 12 hektolitrov naprej

Fran Habe,
posestnik na Gočah, p. Vipava
(Kranjsko).

Postavi se tudi vino na
postajo Stanjel - Kobdij
bohinjske železnice v kupoval-
čevih posodah. 1130 2-1

Cena po dogovoru.

Proda se radi bolehnosti
srednja

kmetija

na Očencah, pošta Ruda (Koroška), pod ugodnimi pogoji. Obsega 18 oralov polja, 3 orale travnika, lep sadni vrt in nekoliko gozda. Več pove lastnik **Anton Markl** v Šmiklavžu na Gorencah, pošta Ruda na Koroškem. 1238 1-1

lâče se 1233 1-1

hlapec

ki bi imel veselje biti
obenem cerkvenik. Natančneje se izve v župnišču v Kolovratu, pošta Izlake pri Zagorju ob Savi.

Učenec

za sedlarsko obrt, kre-
pak, poštenih staršev, se
sprejme takoj pri **Franco Peršinu**, sedlarskem
mojstru v St. Vidu št. 68
pri Ljubljani. 1204 2-1

Sprejme se v enem
ali dveh mesecih pošten,
spreten in priden, za konje
popolnoma zanesljiv

kočijaž

Kje, pove upravništvo
tega lista. 1236 1-1

Podpisani **Fran Novak**
prekličem, da **Ivan Use-
nik**, gostilničar Podve-
likim vrhom, p. Nova vas,
via Rakek, ni slepar in
tudi, da ni vina delal, ka-
kor sem govoril.

Fran Novak, kovač,
1235 Podveliki vrh. 1-1

Učenca

sprejme trgovina z me-
šanim blagom **D. Ropa**
na Bledu. 1163 3-2

Tovarna za poljske in Industr. železnice

M. Kris & Co.

Tovarna za železniški material
in normalnotirne stične železnice.

Dunaj I. Biberstrasse 9
Praga, Lvov, Brno, Budapešta.

827

Zahtevajte zastonj

In poštine prosto moj veliki, bogato ilustrirani glavni katalog z okoli 3000 slikami vsakovrstnih niklastih, srebrnih in zlatih ur in vseh vrst solidnih zlatin in srebrnin, glasbil, usnjatega blaga, kadilnih priprav po **izvirnih tovarniških cenah.**

- Niklasta remontoarka . . . K 3--
- Sistem Roskopf patentna ura Švicarska, originalni sistem Roskopf patent . . . 4--
- Registrirana „Adler Roskopf“ niklasta remont. na sidro . . . 5--
- Srebrna remontoarka „Gloria“ kolesje, prosto . . . 7--
- Srebrna remontoarka, dvojni pokrov . . . 8-40
- Budilka . . . 12-50
- Kuhinjska ura . . . 2-90
- Schwarzwaldska ura . . . 3--
- Ura s kukavico . . . 2-80
- Ura s kukavico . . . 8-50

Za vsako uro 3 letno pismeno jamstvo. Brez rizike. Zamena dovoljena, ali denar nazaj. 64 9

Prva tvornica za ure v **Mostu**
Jan Konrad

in kr. dvorni dobavitelj v **Mostu št. 936** (Češko).

Radi reduciranja produkcije se proda 1076

500 tucatov plotnenih ruh

brez šivov, 150/200 cm dolgih, zarobljenih, najfinejših po K 14-30 6 kosov. Zlasti so priporočljive za hotele in kopalnice.

Tkalnica platnenih in volnenih izdelkov
br. Krejcor, Dobruška št. 75, Češko

Izberne novosti:
cefir, batist in tkalne tkanine, oksford, damast, posteljno perilo, namizni prtii itd. najboljše kvalitete. Vzorci zastonj.
Kot špecialiteta oprave za neveste.

Lastniki gramofonov!

Pri nakupu 6 plošč naenkrat ali tudi posameznih z gotovo znamko dobite eno ploščo zastonj!

Izborna zaloga gramofonskih in fonografskih plošč od 11 K, oz. 40—600 K. Dobe se plošče in valjarji 1226 vseh vrst. 1

Valerija Kirchner,
Dunaj I. Kolowratring 7 — n

Vajenca

v krojaško obrt, starega krog 15 let, iz poštene rodbine, sprejemem takoj **Ivan Peternel**, krojač v Preski pri Medvodah, 1082 Gorenjsko. 1

Učenec,

poštenih starišev s primerno šolsko izobrazbo, se **takoj sprejme** pri **Rudolfu Kosaku**, knjigovozu v Kamniku (Gorenjsko). 1105 3 1

1206 3-1 **Pozor! Proda se iz proste roke**

večje posestvo docela arondirano, ležeče ob kranjsko-štajerski meji na železniški progi Zidanmost-Krško, obstoječe iz približno 50 oralov zaraščenega gozda (gaber, akacije, smreka) ter iz 50 oralov lepih travnikov ter nekaj njiv in vinogradov. — Redi se lahko do 35 glav živine. K posestvu spada enonadstropna hiša, vodnjak, velik hlev ter kozolec. Okrajna cesta pelje mimo posestva. Obilo sadnega drevja. **Cena jako ugodna.** Kaj več se izve pri g. **Franc Simencu**, županu v Dolu pri Ljubljani. **Ugodna prilika.**

1078 **Hiša** 3-1

z gospodarskim poslopjem, lepim sadnim vrtom in tremi njivami se **proda** po ugodni ceni. Hiša stoji 5 m od postaje „Stara cerkev“ v vasi, ki šteje čez 50 številk.

Več o tem pri **Jakobu Povšetu**, posestniku in gostilničarju v Stari cerkvi št. 35 pri Kočevju.

Prodaja posestva.

Franc Čelhar iz Nemške vasi št. 10, občina Št. Peter na Krasu, proda iz proste roke **hišo** s 3 sobami in kuhinjo, **2 lopi** in **hlev** za 8 glav živine, 1/2 zemlje njiv, vrta in košenin. 13 oralov gozda. — Cena nizka in primerna. 1237 3-1

Ena dopisnica

zadostuje, da dobite brezplačno in poštine prosto **krasni novi cenik**, kateri je ravnokar izšel, ur, zlatnine in srebrnine od prve največje eksportne tvrdke

H. SUTTNER, Ljubljana
Glavni trg, nasproti rotovžna.

Velika zaloga krasnih primernih birmanških daril.

Gvantna trgovina

pri Škofu

Ljubljana, Pogačarjev (sadni) trg št. 5

uljudno vabi ter se priporoča pri nakupu blaga za **moške in ženske obleke, kambička, delena, batista, satena in kolenine za krila in bluze,** kakor tudi **vseh vrst rut.**

Došle so zadnje novosti te sezije.

Postrežba točna in v vsakem oziru zanesljivo najboljša.

Cene nizke. 1061 5-2

Lyra kolesa. Priznano najboljši izdelek. Nedosežna kakovost in opr. ma.

Carine prosto od avstrij. razpošiljalnice *Zastopniki se iščejo.*

Najnižje cene. Jamstvo tri leta.

C. kr. poštar M. Junger v St. piše: Vaš izdelek obde dopada. Čuditi se moramo res, da more tovarna spraviti na trg tako solidno izdelano, vsem zahtevam nove dobe ustrežajoče, lahko icke če kožo po tako nizki ceni.

Richard Ladewig, Lyra tovarna koles, Prentzau. Postfach Nr. 253.

Zahtevajte zastoni cenik.

Izvanredna prilika!

V sredo pred praznikom Vnebohoda, to je dne 27. maja t. l., ob 9. uri vršila se boče v prijatelj. val! Šmartno poleg Litije

prosto voljna javna dražba

poslopja št. 20, v katerem se nahaja dobro idoča trgovina z mesnimi blagom, žganjotočim in gostilno K posloju pripada več zemljiških parcel z ag-doo lego in se bodo te parcele imenovani dan, ako ne bo kupca za celo posestvo, na drobno razpredajale. K zemljišču pripadajo tudi trije zaraščeni gozdi. Posestvo je arondirano. I ogoji in pojavnila se bodo kupcom nastanila pred pričetkom dražbe. Na željo da pojavnila tudi pred dražbo lastnik štov. 20 Šmartno pri Litiji. 1205 1-1

Pozor, kmetice in dekleta!
V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo se mi je, iznajti najboljše sredstvo za rast las, to je **Kaplor št. II.** Iste deluje, da postanejo lasje gosti dolgi in odstranjuje prhljaj (luskinje) na glavi. Cena (franko na vsako pošto) je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončica 5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: P. Juršič, lekarnar, Pakrac št. 65, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali v poštnem povzetjem. 9730

Služba organista in cerkvenika

je razpisana pri **Sv. Križu nad Jesenicami** na Gorenjskem. Prednost imajo oženjeni, ki bi znali tudi kako rokodelstvo in katerih družinski udje so tudi pevci. Dohodki: 600 kron na leto, prosto stanovanje in nekaj drv. — Služba se nastopi takoj.

Župni urad Sv. Križ nad Jesenicami,
dne 7. maja 1908. 1153 1-1

Poslano.

O mojej 19letnej hčeri **Mariji Govže** iz Brega št. 24, ki je glasom zdravniškega spričevala z dne 4. maja 1908 popolnoma normalna se trosijo v javnost lažnjive govornice, da ista ni pri zdravi pameti. Svarim vsakogar, ki boče v bodoče še kaj takega govoril in izrekam, da bodem vsakega posameznika po odvetniku tirala pred sodišče radi toli zlobnega obrekovanja. 1234 1-1
Na Bregu, dne 12. maja 1908.

MARIJA GOVŽE, mati ml. Marije Govže.

**Slaven,
Slaven,
Slaven,
Slaven,**

ker čuva prtenino,
vsled bleščeče boline, ki jo dobi prtenina,
ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha,
ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa

je 163 16-8

MINLOS PRALNI PRAŠEK

KAJ JE NEŽ SE GA OPRJE MUKOJA

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnje varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonialnim blagom in z milom.

Engros pri L. Minlos, Dunaj, I. Mülkerbastei 3.

Sukneno in modno blago za moške obleke, volneno, gladko in pisano v vseh barvah za ženske obleke, perilni batist, delen, saten, cefir in kambrik za bluže in krila.

Došlo v veliki izbori po ugodni ceni.

R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Stritarjeve (Spltske) ulice 5.

1061 5-1

Bolečine živcev in revmatične se pomirijo in ozdravijo z

CAMPHOROMENTHOL VOSTREBAL.

ena stekleni 80 vin. Dobiva se v lekarnah ali direktno, če se vpošlje K 1.80 (2 steklenici) franko pri edini izdelovalnici Vostřebal-ovi lekarni, Praga-Karolinin dol. Zaloga: Lekarna H. Mardetschlager, Ljubljana, Jurčičev trg. Pozor pred ponarejanji! 29 1

Destilacija žganja

spojena z izdelovanjem brezalkoholnih osveževalnih pijač se takoj prične z najboljšim uspehom, za oblastveno dovoljenje za izdelovanje in tudi prodajo se jamči ter uredi temeljito in strokovno manipulacija na licu mesta. Obširne informacije v dosego dobre kupčije. Resni reflektantje naj pošiljajo ponudbe pod šifro: „Erste Fabrikfirma 68882“ M. Dukes Nachfolger, Dunaj I/1, Wollzeile 9. 1014 10-1

Kašelj

naglo umiri, razkroji slez in lajša izmeček prištni 30 5

Karolinodolski Davidov čaj.

1 zavoj 40 vinarjev. Edina izdelovalca: : Lekarna pri : „Češki kroni“, Praga, Karolinov dol. Dobiva se v lekarnah ali direktno, če se pošlje 80 vin. (2 zavoj). Zaloga v Ljubljani: Lekarna „pri zlatem orlu“, Jurčičev trg. Pozor pred ponarejanji. Vsak zavitek ima trdko in podpis A. Ferkl.

Najcen nakup češkega posteljnega perja

5 kg nov., dobrega, sivega, skubjenega, brez prahu, K 9.40; boljši K 11.80; 5 kg dobrega napol belega K 16.—belo, mehko K 23.50; 5 kg snežnobelo, mehko K 28.—, K 30.—, K 34.—, K 36.; 5 kg snežnobel neoskubljen K 23.—, K 26.—, K 29.—, puh siv á K 3.40, bel á 4.—40, snežnobel á K 5.80 in K 6.40 pol kg. Pošljatev franko po povzetju. Sme se zamenjati in nazaj vzeti proti povračilu poštnine. Pri naročilu se prosti za natančen nastov. **IVANA POLATSCHKEK** Janovitz a. d. Angel 16 pri Klatovu, Češko.

Učenca

za kovaški obrt sprejme takoj **Anton Rožman**, Vrhnika, 1075 3-1

Raki. Surovo maslo.

franko po povzetju: 60 do 70 živih velikih rakov K 7.50; 80 do 110 namiznih rakov 6 K; iz kravjega mleka, naravno surovo maslo á 5 kg zabol K 9. Gospa Margules, Buczacs 26 (Ogrsko).

Korpulenco debelost odstranjuje zeliščno milo „Ural“

Odlilkovano je z zlato kolajno in častno diplomom. Mesto zalitega telesa mladeniška in vitka postava. Nikakoršno zdravilo, edine kot sredstvo za odstranjenje debelosti. Zdravniško priporočeno. Nobene dijete, nobene preembe v vsakdanjem življenju. Izborni učinek. 1 kos 150 g 2 K, 3 kosi 5 K, 6 kosov 9 K. Dobi se edinole pri M. Feith nasi, Dunaj, VI., Mariahilferstrasse 45.

V kuhinji in sobi

se čisti les in kamen, najfinejše in najnavadnejše tkanine, kakor tudi vse, kar se sploh pere ali umiva, najboljše s

Schicht-ovim milom

Njega čistota je zajamčena s 25.000 K. 1.

Zahtevaljte brezplačno dopošil'atev mojega (lust, cenika z nad 1000 slikami. — Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame nazaj za popolni znesek. Slika 1/2, nav. velikosti.

- St 365 srebrna dama-aka remont. gl 8-50
- St 322 srebrna moška remont. 8-50
- St 337 srebrna s sidro 15 kamnov 8-— dvojni plašč 8-50
- St 341, srebrna s sidro dvojni plašč 15 kamnov, posebno močna 7-8-50

Anton Kiffmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Izvoz v vse dežele **Maribor L.5., Ptajersko.**

Izjava.

Podpisani obžalujem in prekličem vse neresnične besede, katere sem govoril proti **Mihi Čarmanu**, strojevodji v papirnici na Goričanah, ter sem mu tudi hvaležen, da mi je odpustil, ker ne bode sodniško postopal proti meni. 1222 1-1

Šmid Jožef.

